

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VII. évfolyam 8. szám * Társadalmi, kulturális és hagyományörző folyóirat * 2000. augusztus

ÜDVÖZLET AZ OLVASÓNAK MEGVÁLTÁSUNK 2000., MAGYARSÁGUNK 1000. ÉVÉBEN

"HAZÁDNAK RENDÜLETLENÜL
LÉGGY HÍVE, OH MAGYAR;
BŐLCSŐD AZ S MAJDNAN SÍROD IS,
MELY ÁPOL S ELTAKAR"
VÖRÖSMARTY MICHÁLY

Gondolatok augusztus 20-ra

súlyt, hanem államiságunk, mincsemzedéknyi időre, s reményeink szerkeszténységünk idei ezer éves évfordulója rint, de tőlünk is függően, időtlen időre.

A millennium alkalmat ad arra, hogy az ezredforduló mai embere újra áttekintve a honfoglalást követő első századok magyar történelmének sorsfordító eseménysorozatát, párhuzamot keressen és találjon az akkori kihívások és megoldások, valamint napjaink feladatai között.

Kétségtelen, hogy mindez Szent István életművén keresztül világítható meg a legteljesebben.

Az Árpád fejedelmünk vezette honfoglalás az Etelközönél nemcsak jobban védhető szálláshelyet biztosított a Kárpát-medencében a magyarság számára, hanem Géza és István jövőbe látó, államalapító tevékenysége eredményeként végső otthon, igazi hazát is teremtett.

A hazateremtés, az államalapítás nagyságának méltatásakor nem szabad elfelednünk, hogy mindezt akkor tették, amikor még nem tanították, hogy hol végződik Ázsia, és hol kezdődik Európa, hogy mi a haladó és mi a már túlhaladott.

Akkor az elválasztó éles határt a természetes határok – a Kárpátok keleti vonulatai – jelentették, ezek biztosították a végleges lezárást visszafelé és a nyitást a nyugat irányában.

Az Árpád-i tett István munkája által vált teljessé, a honfoglalás az államalapítással vált befejezetté. Így vezették népüket Európába, már az eddigiekben is több mint har-

századot követő századokban az ünnep kibővült, mindinkább nemzeti jelleget öltött, s nemcsak az idővel dacolt, hanem az ünnep tartalmát, eszmeiségét megváltoztatni szándékozó kísérletekkel is, mígnem 1991-ben az Országgyűlés, az akkor meghatározott nemzeti ünnepeink sorából is kiemelve, köztársaságunk legfőbb állami, nemzeti ünnepévé nyilvánította.

A kalandozókat ért, sokakat kijózanító vereségek, az új nyugati ismeretek, a szemlélet változását befolyásoló vallási, erkölcsi tényezők és nem utolsósorban a nemzetépítő hatalmpolitikai megfontolások együttes hatása mutatkozott meg mindabban, amit István király nemcsak kívánt, hanem meg is tudott tenni. Európába illő, független államot teremtett az Árpád által megszerzett földön, mégpedig olyan államot, amely képes volt a császári szövetségese felébredt hódító szándékát megghiúsítani, és amelyben a jövő, a tisztesség és a békétlenkedés nélküli élet útjára térhetett népünk.

A ma embere, aki egy ezredév távlatából tekint vissza a múltba, csak nagy óvatossággal használhatja a hajdani fogalmakat, idézheti az egykori forrásokat. Mégis állíthatjuk, hogy István műve időtállóan bizonyult, fennmaradt a történelem viharai, az idegen hódítások, belső harcok, önpusztító belviszályok tengerében is. Művének minden részlete a mához, a folytatás a 137. oldalon

Augusztus 20-a, 1092 óta Szent István király ünneplendő emléknapja hazánknak. Az egyházi megemlékezést elrendelő szabolcsi zsinatot követő századokban az ünnep kibővült, mindinkább nemzeti jelleget öltött, s nemcsak az idővel dacolt, hanem az ünnep tartalmát, eszmeiségét megváltoztatni szándékozó kísérletekkel is, mígnem 1991-ben az Országgyűlés, az akkor meghatározott nemzeti ünnepeink sorából is kiemelve, köztársaságunk legfőbb állami, nemzeti ünnepévé nyilvánította.

Minden indoka megvan a hagyományörző tiszteletadásnak augusztus 20-án, s ennek nemcsak az elmúlt tíz év sok-sok kudarca és az azokat követő eredmények adnak hang-

Önök joga van tudni...

...hogy a nyári önkormányzati ülésen mi mindenről döntött a testület, július 27-én

Annyiban rendhagyóan kezdődött a testületi ülés, hogy zsúfolásig megtelt a tanácskozó terem, ami egyébként öröme adhatna okot, hiszen nem ez a jellemző. A lakossági érdeklődés sajnos általában gyér. Sok ember eljött a Gyomai településrészről, mert mint rövidesen kiderült elégedetlenek a testület azon döntésével, mely szerint dr. Kolozsvári Árpád - aki a megjelentek háziiorvosa - nem kapta meg a kért önálló háziiorvosi körzetet. Így elesik minimum havi 90 ezer forint díjazástól, és ezért feltehetően elhagyja a várost. Ezért a betegek eljöttek, és a testület döntésének megváltoztatását kérték, mi az ügyérték, követelték, sokszor nyomdafestéket nem tűrő hangon. Hiába, a demokráciában a viselkedést, az egymás tiszteletben tartását még tanulni kell. Az elmúlt 40 évben ezt nem volt hol megtanulni, akkor amit az egy párt rendszer eldöntött, az úgy volt jó. (már akinek) Volt a megjelenteknek olyan szöveg is, aki egyértelműen, higgadtan adta elő kérelmüket. Azaz, hogy a képviselők vizsgálják felül a múltkorai döntésüket, és itt és most szavazzanak nyíltan Kolozsvári doktor ügyében. Az aláírásgyűjtés, amit elkezdtek, azontúl hogy szabálytalan volt, mennyiségileg sem volt elég, mert a választók (12700 fő) legalább 5% - kellett volna, hogy kezdeményezze a népszavazást. Tehát a képviselőtestület, megtehetné volna, hogy ezen az ülésén nem tárgyalja az ügyet. De a testület figyelembe vette azt a ténnyt, hogy az ívet cca. 450 ember aláírta (ha nem is szabályosan) ezért soron kívül napirendre tűzte a kért témát. Tette ezt annak ellenére, hogy volt olyan felszólaló, illetve csak bekiabáló, akiknek mondatai nem méltók arra, hogy idézzük. Abban a tévedésben volt például Szabó úr, Rácz úr hogy a jelenlévő képviselők kötelesek a megjelentek kérését teljesíteni. Az eszükbe sem jutott, hogy lehetnek, mint ahogy voltak is jelen olyan képviselők, akik a választóktól határozott kérést kaptak, (nem utasítást!) hogy ne támogassák Kolozsvári doktor ügyéni kérelmét. Hát így született meg a döntés, sajnos sok-sok személyeskedő, és még a politikát is belekeverő két és félóra után, hogy Kolozsvári doktor körzetellátási kötelezettséget kap nov. 1-től, az új körzetek kialakítására a szeptemberi ülésen kerül sor. A döntést 13-an támogatták, 2 fő „nemmel” szavazott, és 3 fő tartózkodott. A tömeg ezután, mint aki jól végezte dolgát, elvonult, a testület pedig megkezdte a meghirdetett több mint 30 napirend tárgyalását.

A polgármesteri beszámoló nagyon sok olyan információt hordozott, aminek az olvasók biztosan nagyon fognak örülni.

Szennyvízcsatorna kiépítés pályázatunk nyert! Ez azt jelenti, hogy akinek nincs megoldva a szennyvíz elvezetése, most már nagyon nagy biztonsággal mond-

ható, hogy 3 éven belül meglesz. Az a tény, hogy az állami pénzt megnyertük, azt jelenti, hogy a lakosságnak ingatlanonként cca. 100 ezer forintot kell hozzájárulásként befizetni. Rövidesen megtartom a körzetben a lakossági fórumot, amelynek fő témája lesz, a szennyvíz beruházás lakossági hozzájárulásának pénzügyi fedezet megteremtésének lehetősége. Kérem, hogy minél többen jöjjenek el, hiszen kedvező takarékosági lehetőséget fognak ott kínálni a helyi 2 pénzintézet (az OTP és a Takarékszövetkezet) pénzügyi szakértői.

Kommunális hulladék lerakó építéséhez benyújtott pályázat is nyert!

A belvízkár elhárítására kapott állami támogatás egy része már megjött. Így az intézmények belvízkár helyreállítása megkezdődhetett, jelenleg mintegy 50 fő közhasznú munkás is dolgozik.

A lakossági belvízkár kérelmek augusztus 8-án kerülnek elbírálásra, amelyről az érdekeltek megkapják az értesítést a Polgármesteri Hivataltól. Sajnos le kell bontani 18 épületet, a helyreállítási kérelmek száma 170-180 körül.

Sajnos nem nyert a Szociális és Családügyi Minisztériumhoz benyújtott pályázat, ami a Blaha úti munkák részbeni fedezetét szolgált volna. Majd talán jövőre sikerül. Jelenleg készülő pályázat az OFA által meghirdetett „helyi foglalkoztatási programok támogatása: Új évszázad 2000” címmel.

Szakálos Ernő, mint a Gyomaendrődi Városi Sport Klub ügyvezető elnöke bemutatkozott, és átadta a „Gyomaendrődi Foci Stadion „nagy vonalú látvány tervét, amelyet előbb-utóbb jó lenne felépíteni. Remélhetőleg addigra a városnak csak egy, de jó foci csapata lesz, nem úgy, mint eddig volt, hiszen mindkét városrész csapata sajnos csak sereghajtó” tudott csak lenni a saját csoportjában. Ilyen teljesítményre pedig hosszú távon kár pénzt pazarolni.

A ridegvárosi lakossági kezdeményezésre beindított autóbussz próbajarat, amit csütörtökönként 2 alkalommal lehetett volna igénybe venni, sajnos érdeklődés hiányában törésre került.

A Városi Zene és Művészeti Iskola épületrész felújításának munkái szüneteltetésre kerülnek további döntésig.

A képviselők, a polgármester és a jegyző javadalmazása a település nagyságát - és azt is figyelembe véve, hogy a tiszteletdíjak 1998-tól nem kerültek módosításra, - augusztus elsejétől az alábbiak szerint módosult: polgármester 267 ezer, alpolgármester 47 ezer, jegyző 216 ezer, képviselő 34 ezer, bizottsági elnök 43 ezer forintba módosult a bruttó havi illetmény, illetve tiszteletdíj. Az éves költségvetés tervezésénél a módosítás tervezésre került, így az emelés pénzügyi fedezete biztosított.

Békés Megyei Területfejlesztési Tanács által kiírt „Nemzeti Örökség Program” keretében meghirdetett pályázatra az endrődi és gyomai település részen lévő I. és II. világháborús hősi emlékművek fel-

újítására, az épített örökség megóvására a város benyújtja a pályázatot. Ezt a munkát anyagilag a Honismereti Egyesület is támogatja, és remélhetőleg azok a magánszemélyek is, akiknek erre lehetőségük van, és fontos számukra, hogy méltó környezetben emlékezhessünk hősi halottainkra, akik ártatlanul életükkel fizettek a háború borzalmiért.

Új vezetője lett a Városi Családsegítő Központnak. **CZIKKELY ERIKA** pályázata nyert.

90 napos próbaidővel megkezdhette a dásos munkáját az új vezető, akinek őszinte szívvel gratulál, jó egészséget, eredményes sikeres munkát kíván a szerkesztőségünk is.

A Város Közoktatásának Feladat-elátási, Intézményhálózat-működtetési és Fejlesztési Terve 2000-2005 évi dokumentumát jóváhagyta a testület. A végrehajtást legalább két évenként értékelni, és szükség szerint felülvizsgálni is kell. Szorosan kapcsolódik ehhez a témához az intézmények kötelező eszközigényének meghatározása és ütemezése 2003-ig. Ez az igény idei árakon összesen 167 millió forint. A tervezés feladati követelményrendszerhez igazodik, nem a bázisszemléletű.

A gyermekek tankötelezettsége „annak a tanévnek a végéig tart, amelyben a tanuló a 16-dik életévét betölti.”

Városunkban 16 éves korig a tankötelezettséget kötelező jelleggel a Bethlen Gábor Szakképző Iskola 9-10-ik évfolyamán teljesíthetik a gyerekek. Ez az iskola került kijelölésre, mint kötelező felvételt biztosító iskola.

A Bethlen Gábor Szakképző Iskolában 2000/2001-es tanévtől távoktatás formájában is folyhat a szakmunkások érettségire felkészítő oktatás. A képzés önköltséges.

A város Általános Rendezési tervének átdolgozását a beérkező pályázatok értékelése alapján a T.T.T. Városepítő BT. (Szeged) végezheti.

Az Endrődi Piac fedett-nyitott pavilonjaira valamint a második ütemben építhető üzletházak területeire pályázni lehet. A részletes pályázati feltételek 2 ezer forintért a Polgármesteri Hivatal Pénzügyi és Vagyongazdálkodási osztályán átvehető. **Benyújtási határidő: 2000. augusztus 31-én déli 12 óra.**

Az önkormányzati és az un. vitatott földek ideai bérleti díját az alábbiak szerint mérsékli a testület: 1 ha alatt 75%, 1-5 ha alatt 60%, 5 ha felett 50% a bérleti díj csökkentésének mértéke.

A Rózsahegy Kálmán Ált. és Diákotthon Speciális tagozata, - tekintve, hogy a jelenlegi épülete a belvízkár miatt nagymértékű felújításra szorul - a volt Cípiári Tanműhely helyén kerül végleges elhelyezésre.

Támogatja a testület a Kecsegés-zugi holtág vízszint csökkentéséhez szükséges elektromos csatlakozóhely kiépítését maximum 200 ezer forint összeggel.

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

HÁROMMILLIÓS, VÁLLALKOZÁST SEGÍTŐ
MIKROHITEL

Sokan talán már el sem merik hinni, hogy valóban 3 millió forint a mikro-hitel felső határa. A hír igaz! Tekintve, hogy e témában hozzájutottunk részletesebb információkhoz is, azokat az alábbiak szerint közre adjuk.

A Mikrohitel-Program továbbiakban (MHP) ált. célja, a **kisvállalkozások támogatása pénzügyi segítségnyújtással**

A hitelkérelem benyújtására jogosult személyek: ha saját vállalkozásával áll munkaviszonyban csakúgy, mint vezető munkatársai és a cég főbb társtulajdonosai, vagy ha a cége bármilyen korlátlan felelősségű formában működik, a következő feltételeket kell teljesítenie: nem lehet kifizetetlen tartozása, és tiszta költsönfelvevői múlttal kell rendelkeznie; rendelkeznie kell az üzletvitelhez szükséges valamennyi készséggel és képesítéssel; rendelkeznie kell az igényelt hitelösszeg legalább 20%-át kitevő saját erővel.

A vállalkozás mikor először folyamodik hitelért az alábbi feltételeknek kell megfelelnie:

A kérelmezőnek cégnyilvántartásba bejegyzett vagy bejegyzésre jogosult vállalkozásnak, vagy vállalkozói igazolvánnyal rendelkező személynek kell lennie.

A vállalkozás által foglalkoztatott alkalmazottak száma nem haladhatja meg a **9 főt**.

A vállalkozás **éves forgalma legfeljebb 100 millió Ft**, a vállalkozásnak életképes üzleti tervvel kell rendelkeznie, magyarországi székhelyűnek kell lenni a vállalkozásnak; a külföldi részarány nem haladhatja meg a 25%-ot.

A vállalkozásnak nem lehet köztartozása, lejárt önkormányzati adófizetési kötelezettsége, lejárt banktartozása, nem áll csőd, illetve felszámolási, illetve végelszámolási hatály alatt.

A HITELEK kondíciói:

A hitelek célja gépek, berendezések, eszközök, és más beruházások finanszírozása, a már meglévő üzleti tulajdon vagy bérelt infrastruktúra bővítése vagy fejlesztése, illetve forgóeszközök biztosítása. A forgóeszköz finanszírozás a felső hitelösszeg 50%-a lehet.

A hitel összege nem haladhatja meg a 12.000 EURO-t, ami jelenleg 3 millió forint.

A hitel futamideje: 6 hónaptól három évig terjedhet. Kizárólag forgóeszköz finanszírozás esetén a futamidő maximum 6 hónap.

Saját erő: minimum az igényelt hitelösszeg 20%-a

A hitel felhasználásának hátréideje: 2 hónap a jóváhagyástól számítva. Ellenkező esetben a hitel megszűnik.

Türelmi idő: nem lehet több, mint 6 hónap. Kamattörlesztésre nincs türelmi idő.

Biztosíték: Legalább a hitelösszeg 100 %-a.

Biztosítás: A hitelből vásárolt eszközre kell kötni, és a visszafizetésig a biztosítás kedvezményezettje a MVA

Kamat: A szerződéskötéskor érvényes Jegybanki Alapkamat, (jelenleg 11 %) amit negyedévenként kell fizetni. A kamat a futamidő alatt állandó.

Folyósítási feltételek: biztosítékhoz kapcsolódó valamennyi irat, vállalkozás nevére szóló számlanyitás a kijelölt banknál, saját forrás igazolása. A folyósítás a bankszámlára történik a vásárlást igazoló iratok (számla, adás-vételisz szerződés) benyújtás ellenében.

Tudni illik még, hogy:

A vállalkozás nem alkalmas pénzügyi segítségnyújtásra, ha az, törvénybe ütköző módon működik, ha a tevékenysége társadalmi, erkölcsi, vagy vallási értékeket sért, ha veszélyt jelent a környezetre..

A hitelkérelem a Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány Kuratóriuma elé kerül elbírálásra.

A hitelkérelem beadása folyamatos, az MVA Békéscsabai Kirendeltségére.

Esetleges kérdésekkel a Szerkesztőséghez lehet fordulni 386-323 telefonon, vagy személyesen.

Császárné Gyuricza Éva

A KÖZÖSSÉGI HÁZ
AUGUSZTUS HAVI PROGRAMJA

VII. 31-től VIII. 6-ig: Képzőművészeti tészor
VIII. 11-től VIII. 28-ig: Tűdőszerűs 8 óráttól 13 óráig

MEGHÍVÓ UGRIN-KOVÁCS találkozóra

Már hagyomány a minden évben megrendezett Ugrin-Kovács nemzetség nagy családi találkozója. **Idén, szeptember 9-én 12.30 órától a gyomai „Pavilon Gasthaus”-ban lesz a találkozó. Előtte szentmise az Endrődi Szent Imre templomban délelőtt 10 órakor.**

Nagyon nagy szeretettel várunk minden családtagot.

Jelentkezni és érdeklődni lehet a délelőtti órákban telefonon: 06-66-386-572. számon.

Megbízatus

A Miniszterelnöki Hivatal megbízta **Ungvölgyi Jánost**, a Kistérségi Hálózati menedzseri feladatok ellátásával. E fontos megbízatus elvégzéséhez gratulálunk, és sok sikert kívánunk. Megbízatusa augusztus 1-től kezdődik.

MKDSZ tagsága

Játsszóház a Selyem úti óvodában
Az óvodások I. Olimpiai játéka

A Óvoda és a Városi Családsegítő Központ idén is megrendezte június 19-től 23-ig tartó „Játsszóházat”. Írja közleményében **Pál Jánosné a Családsegítő Központ mb. vezetője**. Az első nap kukoricacsutkaból csutkababát készítettek, a második nap mézeskalács-figurákat gyúrtak és sütöttek a gyerekek. Szerdán újságpapírból, színes papírból, és szalvétából hajtogattak különböző figurákat és alakzatokat az övönök segítségével. Csütörtökön színes buborékokat fújtak és agyagképeket készítettek. Pénteken következett a hét nagy eseménye: a Gyomaendrődi Óvodások Első Olimpiai Játéka, melyen öt városi óvoda gyermekei vettek részt. De erről már **Nagyné Simon Mária óvodapedagógus** számolt be szerkesztőségünkhez küldött levelében. Idézünk leveléből: „A sportrendezvényt nem csupán önmagáért szerveztük, célunk az óvodás korú gyermekek életmód-igényének, sportolási- és versenyzési kedvének felkeltése volt. Örömkre szolgált, hogy ezzel a célunkkal azonosultak a többi óvodában dolgozó pedagógusok, és óvodánként 8-10 gyermekkel képviseltették magukat. 5 óvodából 49 gyermek mérte össze gyorsaságát, ügyességét, erejét az egyéni és csapatversenyeken. A fiúk és a lányok külön, két korcsoportban (4-5 évesek, 6-7 évesek) álltak rajthoz az egyéni versenyben, melynek feladatai a helyőci távolugrás, medicinlabda dobás és 300 méteres síkfutás. A csapatversenyek játékos – ügyességet és gyorsaságot igénylő – váltóversenyekből álltak. A versenyzők és a csapatok pontokat kaptak a versenyszámokban elért eredményeikre, és ezek összessége döntötte el a helyezést.” (Az eredmények közlésére hely hiányában nem vállalkozhattunk.) „A Selyem Úti Óvoda nevelési programja – írja Nagyné Simon Mária – évek óta kiemelt feladatterületének tekinti az egészséges életmódra nevelést, amely nem csak a testnevelési foglalkozások megtartására korlátozódik. Az óvodában folyó mozgásfejlesztő gyermektorna foglalkozások az egyéni képességfejlesztést, a gyógytestnevelés foglalkozások korrekciós célt szolgálnak. Ezen túlmenően rendszeresen tartunk gyümölcs és zöldségnapokat az óvodában, kirándulásainkat túra-jellegűre szervezzük.”

In memoriam

Szülőföld: Böleső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Tímár Máté

G. Nagy László

(1889 – 1959)

Jómódú gazdacsaládban született 1889. december 30-án Gyomán. Édesapja ld. G. Nagy László jelentős személyiség volt a nagyközség közéletében,

politikai irányításában, a belterjes mezőgazdaság bevezetésében. Édesanyja Béres Lídia is sok tehetséges gazdaembert felnevelő, jól gazdálkodó, birtokgyarapító – akkor még nagy létszámú – Béres családból származott. Felmerő között voltak a nemes komádi Kruchió, Csósz Szabó (eredetileg nemes Galgóczy), Kölcsey, Gecsei, Séllei nemzetségek, akik közül Gyoma újratelepülése óta többen viseltek községi-egyházi tisztségeket. Idősb G. Nagy László négy elemi után Mezőtúron elvégezte a református főgimnázium négy alsó osztályát és a korabeli szokásoknak megfelelően már kisleány korában egészen a „legalsó szintektől” (kisbéres) tanulmányokig a gazdálkodás fortélyait. Ifjabb G. Nagy László is a hat elemi után 1912. február 29-én végbizonyítványt nyert a békéscsabai Magyar Királyi Földművelésiskolában, amikor beállt a gazdaságba dolgozni. 1913 március 29-én házasságot kötött Alier Zsuzsannával (született Mezőberényben 1893 december 10-én, meghalt Békéscsabán 1988. február 22-én), aki evangélikus vallású jómódú német gazdacsaládból származott. Gyermekekük nem született, de jó szülőkként nevelték Alier Zsuzsanna nővérének igen korán árvaságra jutott két gyermekét.

G. Nagy László közéleti tevékenységének elején említem meg, hogy mint istenfő református vallású egyházának holtig hű tagja, több ciklusban volt a gyomai ref. gyülekezet presbitere. 1929-től tagja a ref. iskolaszéknek, a községi képviselőtestületnek (mint választott tag, s úgy is mint

„virilis” azaz a legtöbb adót fizetők listáján szereplő tag), ezen belül elnöke a Községi Mezőgazdasági Bizottságnak. Szigorúan őrködött azon, hogy a mezőgazdasági alkalmazottak – a cselédség – törvényben rögzített jogai ne sérüljenek. 1936-tól tagja a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamarának, s annak rendszeres adatszolgáltatója, tagja a Békés Megyei Mezőgazdasági Bizottságnak. 1936-ban alapító tagja a „HOMBÁR” Gyoma és Vidéke Mezőgazdasági Tárház, Termelő és Értékesítő Szövetkezet”-nek. Papp Zsigmond kedves barátja, harcostársa hívószavára 22 gazdatársával együtt „együltőhelyben” 10.000 Pengő alaptőke helyett megszavaztak 18.000 Pengőt. 1939-ben igazgatósági tagja lett A Gyoma Endrődi Hitelszövetkezetnek, a Hangya Szövetkezetnek. A politikában kormánypárti szimpatizáns. Részt vett a Nemzeti Egységpárt rendezvényein, szerepet vállalt a párt mezőgazdasággal kapcsolatos tevékenységében.

Az önálló gazdálkodást 1919-ben kezdte el, amit hosszú évekre visszavetett a kommunista diktatúra, s a román megszállás. Édesapját elhurcolták túszként elébb a „veres katonák”, majd az „oláhok”. Egei halmi tanyáján fosztogató „oláh katonák” megtámadták, állatait elhajtották, mezőgazdasági felszerelését, kocsikat, gépeket elrabolták. A román megszállás után mindent teljesen újra kellett kezdeni. Családi osztozkodás után testvérhugáé lett az egei tanya (felesbérletben), saját részén a Páskomi tanyaközponttal indított „mintagazdaságot”. 1936-ban 217 kat. holdon gazdálkodott korszerű módszerekkel s felszereléssel. Saját birtoka ekkor 114 kh. 1943-ban saját birtok 221 kh. 916 négyszögöl (tájékoztatóul: a kh. 5755 m²., 1 ha. 10.000 m².). Gazdaságát igyekezett gépesíteni elébb FORDSON, majd később HSCS-22 márkájú traktorokkal, a hozzávaló gépsorokkal. A szántóból, rétből álló gazdaságot Öreg Pocos kerti szőlő- és gyümölcsös egészítette ki 2100 négyszögöl területen. A kertben is a legkorszerűbb gyümölcs- és szőlőfajtákat honosította meg, s a legújabb növényvédelmi eljárásokkal dolgozott. Itt is, mint a szántóföldi növénytermesztésben, állattartásban példát szolgáltatott gazdatársainak. Hősök Emlék útja 57. sz. alatti ősi háza helyére 1928-ban minden korabeli igényt kielégítő házat épített fel. Szerette a fiatal gazdákat természetben bemutatott példák tanítani, buzdítani a szakismeretek megszerzésére, az olvasottságra. A hajdani fiatal s még élő, nagy időt megért emberek - volt cselédek, gazdák ma is tisztelettel emlékeznek róla. Olyan tekintélye volt, hogy amikor a kommunisták több gazdatársát félholtra verték, halálba kergették, bár zaklatták, de nem mertek (nem akartak) rá kezet emelni. Szép házat 1951.-ben 24 óra alatt kellett elhagyni, szülőotthon céljára, egy fillér kártérítés nélkül.

Minden vagyonából kiforgatva, földönfutóvá téve (a harmadik albérletben) súlyos szívbetegségben - megalázva, de tisztelettel övezve - 1959. október 17-én megtért Urához.

Elismerései:

1934. „Kiváló búzatermesztő Díszoklevél”

Békéscsaba 1936. október 11-17. Békési Búzakiállítás „A mezőgazdaság terén szerzett érdeme elismerésül „Magyar Királyi Földművelésügyi miniszter bronz emléklapok.”

1938. mezőgazdasági közéleti tevékenységéért „Szent István jubileumi bronz emléklapok”, a Magyar Kir. miniszterelnöktől.

1996. május 30. poszt h. „Gyomaendrődért Emléklapok – A településfejlesztésben végzett kiváló munkájáért, kimagasló társadalmi- és közéleti tevékenységéért.”

Cs. Szabó István

TÖRTÉNETEK A RÉGI GYOMÁRÓL VI.

Helytörténeti, néprajzi tárgyú gyűjtéseim során levéltárban, múzeumi adattárakban sok érdekes, néha-néha mulattató lejegyzett beszélgetésre találtam. Az 1970-es években már nagyidőt látott „adatközlők” vallottak ifjú korukról, szüleiktől, nagyszüleiktől hallott eseményekről. Úgynevezett vegyes néprajzi gyűjtés témakörbe tartozó adattári anyag megtalálható a békéscsabai Munkácsy Múzeum Néprajzi Adattárában s a Magyar Néprajzi Múzeum Ethnológiai Adattárában néhai Dr. Bereczki Imre s Dr. Tábori György jóvoltából, részben saját jegyzeteimből gyűjtéményemben. A lejegyzett beszélgetések szövegét a könnyebb érthetőség kedvéért szerkesztett változatban adom közre, de a nyelvjárási kifejezéseket, fogalmakat idézőjelben helyyel-helyyel magyarázattal.

A gyógyító asszonyokról; Czirják Zsuzsa néni is ilyen volt, Molnár Mihályné. „Tudákos vót.” Sára néni is tudott macskává változtatni. Volt egy Csapó Zsófi néni, Csáki Imréné, az is tudott minden betegségről, „gyűlésekről”, úgyhogy 'ki fokasztotta'. Női bajokat is gyógyított. Például elrontott. Létre tudta hozni úgy a nőket és a feleségeket. Vittik neki a legínyek a zsák búzáat. A jányt meg az anyja vitte. Meg írt Ványán volt ilyen még Fekete András Papp Mari néni, az is gyógyított. N.N. András bácsi hajtotta a négy ökröt a ványai téli vásárra. Akkor még olyan ellenzős nadrágok voltak. Megállt pisilni, s ahogy pisilt az ellenzőt nem kapcsolta be s a nemző része megfagyott. Akkor aztán a ványaiak mondták neki, hogy menjen a Fekete Mária nénihez, az megcsinálja, hogy jó legyen. Úgyis lett. Azt mondta Mária néni neki, hogy feküdjön le a „kamorába”. Tettek be „sparhertot” (tűzhelyet). Öt hétig rakták káposzta levivel. Meggyógyult. Nem vált le. „Jobb vót mint annak előtte.” Hoztak hozzá ennivalót Gyomárról. Öt hétig ott vót Ványán.

Makcsali Sára néni volt egy réztűje. Amelyik asszony nem akarta, hogy gyereke legyen, annak „felszúrt”. Vittik

a lisztet, zsírt, szalonnát, mindennel el-látták az öregasszonyt. Kílencvenegy esztendő volt, mikor meghalt. Voltak gyerekei, de egyre se hagyta a boszorkányságot. Az endrődiek is mentek hozzá. Nincstelen öregasszony volt, s mégis jól élt. A „pájinkát” különösen szerette. Olcsón 40%-os „pájinkát” ivott. Volt nekünk 1910-be két tehenünk. Jól adták a tejet. Sára néni megharagudott ránk valamiért, nem jól szólt hozzá „Idesanyám”. Már akkor este jöttek hozzánk a „kuncsaftok” (vásárlók), de nem tudunk tejet adni, mert nem adott egyik, tehát se egy csepp tejet se. A rokonoktól kértünk tejet kölcsön, hogy ki tudjuk szolgálni a „kuncsaftokat”. Elmentem hozzá, „mondom oszt néki; Sára néni, a fene egye meg magát, elvitte a tejet. Meggyútom a házát. Mán akkor én 18 esztendő legíny vótam. Akkor oszt mondtam neki ígjen meg a házával együtt vín boszorka.” Azt mondja nekem: „eriggy köjköm Bíró Péterhe”, annak vót egy kis kocsmája, hozzá nékem egy deci hatvanas pájinkát – hatvan krajcár vót egy deci – osztán eriggy haza. Fejld meg a teheneidet, nem lesz semmi baj. Úgy is lett. Megfejtem a teheneket, leatta a tejet mind a kettő, ahogy szokta.”

Tóth Sándorné Fekete Juliánna „fürdősné” volt a Tisza malomnál (a malom mellett gőzfürdő, kádfürdő működött), s gyógyított. Ha valakinek „pokolvarja” volt, vagy kiment a keze, lába, helyretette. „Írat” is készített, az „írat” főzte (gyógyírt).

Józsa Erzsók néni is ilyen volt, nem bába, csak „gyógyító asszony”. Megmint Makcsali Sára néni is. Na ez az Erzsók Barna Dániel „feleséginek elkapta a száját, s jobbfele rántotta, úgyhogy a fülinél vót a szája. Elment osztán Dani bácsi

hozzá, aszonta neki, hogy elrontotta a felesige száját. Ráfogta a puskát, hogy agyon lövi, hogyha nem csinálja vissza, nem csinál valamit. Akkor osztán aszonta Erzsók néni, hogy keressenek a palláson egy kis keresetlen macskaszart, avval kennyik körül a száját. Akkor rendbe jön. Úgy is lett, de osztán egy kicsit csak félreállott az asszony szája.

Volt még aztán ilyen „tudákos asszony” Krucsó Eszti néni, Perei Lászlóné, aki a „tesvirjít” belevágta a gödörbe, s nem tudott sehova menni. „Olyant is hallottam, hogy a saját anyját rontotta meg, megrontotta a fiát is, a jányát is, nyomoríknak csinálta. De ez másik vót, nem Eszti néni.” „Ez a fiú, ezt nyolc esztendő korában elrontotta s nem tudott felkelni. Nyomorik maradt. S meg is halt 'szegény feje' osztán időnek előtte.” Az ötös gátör háznál egy kakast öltek meg, aztán látták ám, hogy az egyik bábaasszony vót, a kakasból az lett. „Azír nevezik úgy a ríszet, hogy Bábaszigeti órház.”

A kemence nyílása a konyhában volt, „az öreg cselédek (idős családtagok) benn intézték el a szükségüket.” Szabad „pitar” (pitvar) volt, nem volt „lebótolva” a konyha. A „fűtő” alatt volt egy lyuk a földön, odatették az „éjjelit”. A „nagyon öreg cselédek, ott üteik a konyhába csinált katlan tetején, ott „fűtöztek” (melegedtek). Másik felől a főzőüst volt. Egyik felől a kemencenyílás volt, aztán a katlan, másik felől a főzőüst.

Cs. Szabó István

ÉPFÉ

**Építőipari Szakipari Festő Szolgáltató
Betéti Társaság vállalja:**

Közületi – vállalkozói és magán
megrendelőinek

ÉPÍTŐIPARI – SZAKIPARI
munkáinak elvégzését.

Teljes körű ügyintézésel,
tervezéstől a kulcsátadásig.

ELLENŐRIZHETŐ REFERENCIÁKKAL

rendelkezünk Alföldön és Budapesten!

Hívja: 06-66-295-659

vagy 06-20-9367-514 számot.

Fax: 06-66-385-896

Cím: 5502. Gyomaendrőd,
Juhász Gyula utca 34/1.

Mindent egy helyen a Piktör Boltban!

Gyomaendrőd, Fő út 212.

(telefon: 66/283-079)

Déaványa, Árpád út 47

(telefon: 483-318)

Kaphatók:

Festékek, lakkok, ecsetek,
Szerszámok, zárok, vasalások, és linóleumok.

Padlóburkoló lapok minta után,

hozzá ragasztók, fugázó aljzat kiegyenlítő,

TIKKURILLA Számítógépes színkeverés.

Több mint 2000 színből választhat!

AUGUSZTUSI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 7 órakor, hétköznap reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

A nyári szünetben nincs mise.

Hunva

Vasárnap: délelőtt 10-kor. Hétköznap szerda kivételével este 6-kor. A szombat esti vasárnapi előesti mise.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap reggel 8-kor, szombaton 18 órakor.

Bemutatjuk

Sorozatunk következő személye Balog Péter (30 éves), aki az endrői Szent Imre templom sekrestyése, avagy mindenese.

Ügyel a templom tisztaságára, rendjére, gondozza a templomkertet.

és még mit csinál egy sekrestyés?

Havat takarít, fűvet nyír, a katolikus újságokat szortírozza, harangozik, a harangokat karbantartja, kőműves munkákat, javításokat, meszelést, miséhez való előkészítést... stb. egyszóval mindent.

Tulajdonképpen mi a szak-

mád, és miért éppen ezt a feladatot választottad?

Szakmám szerint kőműves vagyok. Szarvason dolgoztam, időközben megszűnt a cég, itthon pedig volt lehetőségem elhelyezkedni – és ez helyben van, ez nagyon fontos számomra.

Mióta dolgozol az Egyházközség alkalmazottjaként?

1992. április elseje óta.

Családodról mondanál néhány szót?

Boldog családi életet élek, feleségem, Irénke az egyházi iskola alkalmazottja. Timike kislányunk most lesz 2. osztályos a Katolikus Iskolában.

Mit csinálsz legszívesebben, és mit kevésbé?

Szeretem az ünnepekre való készülődést, mert ezzel is az Úrnak szolgálok, és cselekszek. Ez nekem nagy örömet jelent, ha látom az embereken a szeretetet, és azt, hogy ez vagy az jól sikerült. Mit kevésbé? Hát... mindent meg kell csinálni, azt is, ami jó, azt is ami nem.

Szoktak-e felmenni a toronyba, van-e erre lehetőség?

Szoktak felmenni, sőt, ha valakik ezt előre egyeztetik a plébánián, kísérettel bármikor fel lehet menni.

Miben vársz – ha vársz – segítséget a hívektől?

A templom Isten háza, a templomot és környezetét tiszteljük meg azzal, hogy nem szemelünk! Véleményem szerint szemégyűjtő elhelyezésével megoldódna a probléma.

További terveid?

Továbbra is boldog családi életet élek, és emberek (hívek) meglegedésére szolgáljam az egyházközséget.

Köszönöm a beszélgetést, és munkához pedig Isten áldását kérjük.

fr. Ungvölgyi János

AUGUSZTUS HÓNAP ÜNNEPEI

- 1. kedd: Ligouri Szent Alfonz püspök
- 4. péntek: Vianney Szent János áldozópap
- 6. vasárnap: **Urunk színeváltozása**
- 8. kedd: Szent Domonkos áldozópap
- 10. csütörtök: Szent Lőrinc diakónus, vértanú
- 11. péntek: Szent Klára
- 13. vasárnap: **Évközi 19. vasárnap**
- 14. hétfő: Szent Maximilian Kolbe áldozópap, vértanú
- 15. kedd: **Nagyboldogasszony**
- 19. szombat: Szent Bernát apát, egyháztanító
- 20. vasárnap: **Szent István király**
- 21. hétfő: Szent X. Piusz pápa
- 22. kedd: Szent Boldogságos Szűz Mária királynő
- 24. csütörtök: Szent Bertalan apostol
- 27. vasárnap: **Évközi 21. vasárnap**
- 28. hétfő: Szent Agoston püspök és egyháztanító
- 29. kedd: Keresztelő Szent János vértanúsága

Személyi változások

Augusztus 5-től **Hüse József** káplán atyát a püspök úr áthelyezte Szeghalomra plébánosnak. Köszönjük szolgálatát, és Isten áldását kívánjuk további életére. A paphiány miatt nem kapunk káplánt.

Harmath József, a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola igazgatójának megbízatása egy évre szűnt, most visszament Kistelekre.

Köszönjük lelkesedését, fáradhatatlan munkáját, és azt a szellemi-lelki értéket, melyet itt hagyott.

Közlemények

Az ifjúsági csoport (közösség) továbbra is működik egyházközségünkben, új időpontban, szombat délután fél 4-re várjuk a fiatalokat a plébániai hittanterembe.

Ismét meghirdetjük a kereszteleetlen felnőttek (fiatalok) számára a keresztelezési lehetőséget. Ezt azonban előkészületnek kell megelőznie (katekumenátus). Kérem, minél előbb jelentkezzenek a keresztelezési szándékozóknak.

Az új iskolai évben is lesz hitoktatás minden iskolában, frassuk be gyerekeinket hittanra. Jövőre bérmálás is esedékes lenne. Természetesen, csak a rendszeres hittanra és templomba járók bérmálkozhatnak.

Köszönöm...

Köszönöm mindazoknak, akik 2000. június 24-én eljöttek Simontornyára lovagá avatási ünnepségemre, és velem együtt örültek. Köszönöm azoknak is, akik sajnos nem tudtak jelen lenni, de szóban kifejezték elismerésüket. Külön köszönöm szomszédaim szeretetét.

További életükhöz Isten adjon Kedves Mindnyájuknak sok erőt, és jó egészséget.

Köszönettel: fr. Ungvölgyi János

Augusztus 27-én, vasárnap délután 5 órakor lesz a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola Veni Sancte tanévnyitója. Szeretettel hívunk és várunk mindenkit.

Az oldalt szerkesztette: Iványi László plébános

Szentjánosbogarak Gyomaendrődön

Nagy izgalommal vártuk a több mint 100 gyermek érkezését. A kis Szentjánosbogarakat, akik idén városunkban töltötték el 5 napos találkozójukat. Közel húsz „nagybogár” vigyázta, tanította őket, és sokat játszottak, beszélgettek együtt. A táborba érkezők a városban családoknál kaptak szállást, reggelit és vacsorát. Tóth Mariann táborvezetőtől tudtuk meg, hogy hogyan is született meg a tábor gondolata, úgy 10 évvel ezelőtt. Salgó Szabolcs jezsuita atya, Tereza Worowska a Szív újság ifjúsági rovatvezetője, és még sok „civil” felnőtt, akik felelősséget éreztek a felnövekvő ifjúságért, aggódva látták, hogy sok-sok fiatal nő fel a kereszténység, a hit, a bizalom, a hazaszeretet, az egymás elfogadása, önmagunk és embertársaink értékelésének elfogadható normája nélkül. Ezért elhatározták, hogy a szükséges „kiképzés” az un. „hajszólo” után szívesen vállalják a gyermekek nyári táboroztatását. Első évben csak egy tábort szerveztek, aztán már két tábort, tavaly már 4 tábor volt, és idén 8 táborban vannak a gyermekek. Zombóvár, Karancseszki, Kóka, Pásztó, Miskolc, Szentés, Csurgó, és Gyomaendrődön. Főleg hazai gyermekek, de például most

Szentesen táboroztak nagyváradi gyerekek is. A táborban sok-sok játék, sport, kirándulás mellett maradt idő bőven a beszélgetésekre is. Ekkor a család, a magyarság, a kereszténység, az emberi találkozások, és még sok érdekes téma kerül napirendre, megvitatásra, a nyolc-tíz fős csoportokban a beszélgetések során. Idén

egyik főtéma volt az „idő”, mire használják mennyi a fontos vagy felesleges időtöltés? A másik téma volt a „találkozások” mit tudunk mi adni, vagy tudunk-e adni magunkból embertársainknak a találkozásaink során. Kirándultak Gyulára, esténként gitáros misét hallgattak, és nagyon sok barátság született a gyerekek és a szállást adók között. A kis szentjánosbogarak évről-évre szívesen jönnek a táborba.

Vannak a táborban családok is.

A búcsúesten a templom udvarában tábortűz mellett énekeltek, játszottak, táncoltak, és a jövő évi találkozás reményében búcsúzkodtak a kis és nagy Szentjánosbogarak. Jó volt, hogy itt voltak, kár, hogy a helybeli fiatalokkal alig találkoztak. Mi szállásadók, akik közelebbről is megismerhettük ezeket a gyerekeket, okkal remélhetjük, hogy olyan felnőttekké válnak, akik a gyermekkor Szentjánosbogár táborok hangulatát, élményeit és az ott tanultakat megőrzik, életmódjuk alakításában hasznosítják, és tovább adják saját és más gyermekek részére is. Ily módon is van remény arra, hogy az egymás iránti felelősség érzet, a családszeretet, egy-

más megbecsülése, a hazaszeretet, a hit, a bizalom élni fog a világ végezetéig.

Köszönetet azoknak a családoknak, akik szívesen vállalták a kisbogarakat:

Ambrózi Erzsébet, Bacsa Istvánné, ifj. Balogh Péter, Balogh Péterné, Csabán Jánosné, Császárné Gyuricza Éva, Csőke János, Csúvár Lajos, Dobos Katalin, Domokosné Paróczai Jusztna, Farkas Istvánné, Fekécs Lászlóné, Fülöp Máté, Hanyecz Béláné, Harnos Vince, Horváth Gáborné, Hunya Mátyásné, Juhász Imréné, Kurilla Jánosné, Mándi Imre, Márton Gábor, Mátrai Orsolya, Munkácsi Kitti, Nagy Lajos, Nagyné Látkóczki Mária, Oláh Imréné, Papp Imre, Papp Jánosné, Pelyva Istvánné, Pintér Lászlóné, Szabó Dezsőné, Szabó Zoltánné, Szurovecz Józsefné, Timár Imréné, Uhrin Lajos, ifj. Uhrin László, id. Uhrin László, Varga Andrásné.

Nem felejtették el az írásos köszönetet sem a Szentjánosbogarak, szép kis levelet emlékként hagytak nekünk, mielőtt tovább repültek.

Im egy levél:

Kedves bácsi és néni!

„Nagyon szépen köszönjük, hogy ilyen odafigyeléssel és szeretettel gondoskodtak rólunk. Köszönjük, hogy befogadtak minket. Köszönjük az esti sétákat és beszélgetéseket, és a sok-sok ajándékot. Isten fizesse meg munkájukat és odaadásukat. Reméljük, hogy fogunk még találkozni „

Császárné Gyuricza Éva

Történelmünk nagyjai

Schweidl József honvédtábornok 1796-1849

Zomborban született. Szülei akarta ellenére katonai pályára lépett. Részt vett a Napóleon elleni háborúkban, a 4. huszárezredben szolgált. 1848-as szabadságharc hírére Bécsből hazahozta a Sándor-huszárokat. Részt vett a schwehāti csatában, ekkor már ezredes. A Hadügyi Bizottmány tábornokká nevezte ki. Betegsége megakadályozta, hogy aktív harcban vehessen részt, így Szeged, majd Buda visszavétele után a főváros városparancsnoka lett. Aradon október 6-án felesége kérésére abban a kegyelemben részesült, hogy a kötél általi halál helyett, negyed magával az aradi sáncon lötték agyon, özvegyült feleségét, három lányát és egy fiát hagyott hátra.

Mészáros Lázár altábornagy, hadügyminiszter 1796-1858

Baján született, február 20-án. Először a 7., majd 1837-ben az 5. huszárezrednél szolgált, melynek 1845-ben parancsnoka lett ezredesi rangban. Honfíúti érzését, mint császári tiszt, is megtartotta. A Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja lett. 1848. április 18-án V. Ferdinánd király az első magyar minisztérium hadügyminiszterévé nevezte ki. Mint hadvezér nem működött szerencsésen. Hivatalát a Batthyány kormány lemondása

után is megtartotta. 1849-ben Debrecenben szervezte a honvédsereget. 1849-ben a Komáromban összpontosult honvédsereg fővezérévé nevezte ki Kossuth. A világosi fegyverletétel után Kossuth kíséretéhez csatlakozott. Távollétében halálra ítélték. Anglia, Franciaország, Amerika után 1858-ban Angliában Eywood-ban telepedett le s halt meg ugyanazon év november 6-án.

Kiss Ernő altábornagy 1800-1849

Temesváron született a Bánság egyik leggazdagabb családjából, amely örmény eredetű család volt s kiknek Izsák sarja 1760-ban nyerte el Mária Teréziától a nemességet s 1782-ben hatalmas birtokokat. Unokája volt Ernő. A szabadságharc a Hannover ezred parancsnokaként huszárezredesi rangban találta Bácskában. 1849. január elején a kormány utasítására Kiss Ernő és Damjanich seregének el kellett hagyni a Bánátot. Így Nagy Becskerekből Arad, Szeged felé vonult, és a parancsnokságot Damjanich vette át. A kormány s

Debrecenben a magyar érdemrend középkeresztjével tüntették ki, altábornaggyá léptették elő, s az ország főhadi kormányzója lett. A temesvári csatát elvesztvén menekülhetett volna külföldre Kossuthal, ám ő hadvezéri társai sorsában akart osztozni. 1849. október 6-án golyó által végezték ki az aradi vesztőhelyen.

Királyfi János báró, kormánybiztos 1800-1849

A család okmányszerű őse J. Balázs, ki Báthory István erdélyi fejedelemtól a XVI. század második felében címeres nemeslevelet kapott. II. Pál, tábornok 1781. dec.28-án báróságot kapott VI. Károlytól. János Pozsonyban született január hó 22-én. 17 éves korában mint jogvégzett ifjú indult el az élet pályájára. A 30-as években Nyitra és Pozsony megye közgyűlésein kezdi meg politikai pályafutását. 1841. április 22-én a dunáninneni

evangélikus egyházi kerület felügyelőjévé választják. Az 1848-ban megalakult első magyar minisztérium Nyitra vármegye főispánjává s a Hurbánféle lázadás ellen működő hadseregrez kormánybiztosnak nevezi ki. Az 1849-es nehéz téli napokat Komáromban töltötte. A túlerővel szemben ő is Görgey seregével vonult vissza Aradig. S bár menekülhetett volna, mégis vállalta a mártíromságot. 1849. október 10-én kötél általi halállal végezték ki Pesten az Új épület mögötti téren.

Desseffy (Dezsőfi) Arisztid lovassági tábornok 1802-1849

Ősi család, Pozsega vármegyéből származtak, melynek első ismert őse Dezsizló, aki a mohi csatában vett részt és megmentette az ország zászlaját. 1363-tól használták a Dezsőfi nevet. Évszázadokon át adták a hazának jeles fiait. Arisztid Csákyban Abauj vármegyében született. Az osztrák hadseregben a Radeckzy huszároknál szolgált. 1839-től (másutt 1844-től) mint nyugalmazott kapitány élt itthon. A szabadságharc kitörésekor őrnagy lett. 1849-ben tábornok. Sok csatában jeleskedett személyes bátorságával. Az 1849. augusztus 9-i temesvári csata után Karánsebesnél tette le a fegyvert. Ő is osztozott a 13 aradi vértanú sorsában.

Kossuth Lajos kormányzó 1802-1894

Van e magyar szerte a világban ki nevé, tetteit nem ismerne! A Kossuth régi nemetsi család, melynek első ismert őse, Math fia Kossuth (Coswt) IV. Belától kapott királyi adományban egy darab földet a Türoczy folyó jobb partján. A család sok leszármazottja jelesedett tetteivel a hazáért. Zemplén megyében Monokon született szeptember 19-én. Az ifjú jogász neve 1825-27 majd az 1832-36-iki országgyűléseken vált ismertté. Szerkesztette az Országgyűlési Tudósításokat, később a

Törvényhatósági Tudósításokat, melyet betiltottak, őt, magát 1837-től 40-ig 4 évi fogságra ítélték. 1841-ben megindítja a Pesti Naplót. A hírlapkiadást a politikai küzdelmek fókuszává emelte. 1844-ben megalakítja a Védegyeletet a honi ipar felkarolására. 1847-ben Pest vármegye követévé választották. Amidőn a Király az országgyűlés kívánságára hozzájárul a magyar minisztérium megalakításához, Kossuthnak a pénzügyi tárca jutott. Július 11-én elmondott híres beszédére a Ház nagy többségben az ország önvédelmére 42 millió forintot és 200.000 újoncot szavazott meg. Ekkor mondja halhatatlan szavait: "Én leborulok a nemzet nagysága előtt, s csak azt mondom: annyi energiát a kivitelben, mint amennyi hazafiságot tapasztaltam a megajánlásban." 1848. szeptember 15-én a Kormány lemond, megalakítja a Honvédelmi Bizottmányt, melynek elnöke lesz. Az 1849. március 4-i Országgyűlés az ország kormányzójává választja. Hatalmas energiával szervezi az ország védelmét. Az osztrák hatalmak előrenyomulása folytán a kormány Debrecenbe megy. Itt 1849. április 14-én mondatik ki a Függetlenségi Nyilatkozatban a Habsburg ház trónfosztása. Az orosz invázió elől a kormány előbb Szegedre, majd Aradra menekül. Kossuth augusztus 11-én Görgeyre ruhazza a legfőbb polgári és katonai hatalmat, aki 13-án az oroszok előtt leteszi a fegyvert. Kossuth Lugoson és Orsován át Törökországba menekül, s ezzel megkezdődik évtizedekig tartó száműzetése. Anglia, Amerika, Olaszország következik, hol mindenütt lelkesedéssel fogadják. Végül Torinóban telepedik le s 1894. március 20-án elhunyt. Hamvait felesége és leánya holttestével együtt Budapest főváros hozatta haza. Nemzeti gyász övezte temetését, mely megreemtette a Monarchia vezető köreit is.

Forrásmunkák: A magyar nemzet története (1896). Révai Nagy Lexikona (1913). Új Magyar Lexikon (1962). Az 1848-49-iki Magyar Szabadságharc vértanúinak emlékkönyve (1991).

Elődeink ünnepeltek

II. fejezet

„A honfoglalás dicsősége immár ezer éve ragyog!” olvasható a Historia Domusban.

A méltó megemlékezésre jó előre gondoltak elődeink. A Révzug-ban liget (sétatér) létesítését határozta el a község vezetése. A levágott holtágnak a „katonaszálló” (később Dombszög) déli oldalához már hosszú évtizedek óta szükség szerint érkezett reggeltől késő estig a „rihajó” (Révkomp) Most már elvesztette jelentőségét. Áttelepítették a mostani hídtól nyugatra mintegy kődobásnyira. A Rév-zugnak a szálló mögötti részén mintegy 12 hektáros területet jelöltek ki liget létesítésére. Nevét is előre egyhangúlag megjelölte a községi tanács: „a királlyá koronázott Erzsébet (Szizi) királynőről, hálából a magyar nép irányába nyújtott segítő szeretet kifejezésére.”

... „Szükségeltetik a volt kompjárat helyére, vagy közvetlen közelébe egy állandó kisebb méretű fa, vagy kőhidat építtetni.”

A 80 méter széles és mintegy 5-6 méter mély Holt-Körösbe 4 méter széles és 8-10 méter hosszú híd épüljön középtáján a medernek, a két visszamaradó oldalon pedig földgát töltsék hasonló szélességben és a kívánatos hosszúságban így a szétvágott mederszek közt a víz áramlása és szintje állandósulhat...”- szöveg a döntés. „Így a liget a falú népének minden időben szórakozását és pihenését szolgálhatja.”

Megtervezését és magvalósítását az „ögömölcs és dísznövény kertészet nagy szakértője is” bízták. „Tölgy, bükk, juhar, szil, hárs, kőris, platán, gyertyán, fenyő, akác, vadgesztenye, vérszilva, nyár, nyír, és még néhány gyakrabban előforduló bokor: orgona, mogoró, törökmogyoró, galagonya, som, rekettye, jászmin és más-más példányok, hogy a növény ismeretét bővítsé, s a fák- és bokrokhoz ismertető táblácska is tűzessék!”

... „A művészien megtervezett ültetést domború hátú sétautak ágazzák be, melyek piros-salag borítékot nyerjenek!”

A liget közepe táján 60X30 méteres területet üresen hagytak, hol a későbbiek során sportpályát (tenisz) kívántak létesíteni. Csinos, festett padok kínáltak pihenő helyet a fáradtaknak.

A sétány, amely a Megváltó Gyógszertártól a Dombszögig tartott, most megtoldatott a liget árnyas területével. A holtág déli kanyarulatánál szabadstrandot létesítettek a községi vágóhid szomszédságában. A tehetősebb családok csónakokat is telepítettek a vízre. A liget közepén lévő üde pázsitos rész apró gyerekek játszóhelyül és fűvös-, majd cigányzenekar „térzene” helyül is szolgált a későbbi időkben.

Itt rendezték meg 1896. május 18-án, a Liget avatásakor a madarak és fák napját. Ez a terület lett helye a ké-

sőbbi időkben a majálisok, jünialisok rendezésének, mikor alkalmi lacikonyha és „bömbölde” is felállásra került. Népnépzékek rendezésére kiváló lehetőséget szolgált. Pár évtized múltán Rózsahegyi Kálmán, Endrőd első díszpolgára; az endrődi származású Kalmár Illés, Csongrádi főkantor, az országosan ismert Murgács Kálmán, dalköltő és énekes, Farkasinszki Imre, Endrőd neves prímása gyakran szórakoztatták a népes hallgatóságot.

Az ilyenfajta rendezvények helye eleddig a Ridegváros szérűskertjében volt.

A millenniumi ünnepséggel kapcsolatos feljegyzés a protocoillum-ban:

„Népes bandérium kísérte a templomtérre a magas méltóságú vendégeket. Ott tábori misét tartottak. Majd a ligeti ünnepségen hazafias szavalmányok és dallamok hangzottak el az iskolások műsorában. Délután az iskolások kivonultak zeneszóval és dallal a szarvasvégi szénáskertbe. Csatlakozott hozzájuk az iparos iskola és az övodások. Számuk meghaladta az 1200-at. Ott gyermekmulatság, különféle versenyek és játékok. (Csuportörés, lepényevés, célbadobás, zsákbaütés, talicskázási verseny, vaklipe játék, adj király katonát, üsd a harmadikat, helyre, csákkó, kacsiöntés, kakasviadal...)”

Aztán a vendéglátás: kenyér, pecsenye, kalács, sütemény, hihetetlen bőségből étkezés, és pezsgő málnaszörpös koccintás, iszogatás. Az italt és a harapnivalót a szülők és a gyermekbarátok adakozták össze.

Az óriási néptömeg kiözlése ezt az alkalmat valóságos népnépzéggé tette. (Endrőd lakossága akkor meghaladta a tizenegyzret!)

Az ünnepség színvonalát nagyon emelte az Iparos Dalárda, melyet a nőták és népdalok előadásában Palotai Ferenc tanító, kamester irányított.

A nap kiemelkedő csúcspontja a püspöki, mise volt, amikor száznál több fiú és leány bérálkozott. Egyben templomunk alapkövetételének századik évfordulóját is ünnepelték. A szertartás záró része az Ave Maria csodálatos imája volt, melyet Németh Eszti, akkor bérált leánya énekelt tüneményes szépséggel, s a kíséretét a szintén frissen bérált Farkasinszki Imre iskolás fiú szolgáltatta imádságos lendületű játékkal. A püspök atya külön megköszönte szereplésüket, mondván: „hisszük, hogy az Úrnak még sok öröme telhessen e két tisztalelkű gyermekében!” Eszterkének és Iminek egy-egy ezüstkeresztes olvasót akasztott a nyakába, megáldva őket, majd megsimogatta fejüket, mint a jó pásztor legkedvesebb báránykát.

1911. május 11-én Németh Eszter 16 éves és Farkasinszky Imre 20 éves szentségi házasságot kötött Endrődön.

folytatás az 1. oldalról

Fiához,

Imre hercegehez

szóló intelmei ma is jövőnk és fennmaradásunk zálogának alapismérvei, a hatalomgyakorlás, az országépítés és az erkölcsi normarendszer alapfeltételei. Tanácsai, javaslati, utasítási és parancsolatai az egyháziak, az öregek és a bölcsék, az idegenek, a más nyelvűek pártfogolására, tudásuk megbecsülésére, tapasztalataik felhasználására ösztönöznek, óvva utódját nemzete és öröksége elherdálásától, a szokások semmibevételétől, a helyi sajátosságok mellőzésétől.

Figyelmeztette, hogy őrizze erejét, gyarapítsa az ország hatalmát és tekintélyét, de sohasem önuralmának és mértékletességének rovására.

Béketűrést és igazságosságot ajánlott mindenki, nemcsak a hatalmasok, hanem a gyengék, az elesettek, a kiszolgáltatottak iránt is.

Felkészült bírák alkalmazását és segítségének igénybevételét javasolta a királynak, háruló terhek és a konfliktusok kerülése érdekében, ezzel is biztosítva, hogy az igazságosság nemcsak erkölcsi, hanem alapos megfontolást igénylő hatalompolitikai érdekű követelménnyé is váljék.

Az államhatalom intézményrendszerének megszilárdítása szempontjából kiemelt fontosságú tulajdonított a tisztségviselők kiválasztásának, a munkát végzők, az értéket teremtők megbecsülésének, felhívva Imre herceg figyelmét, hogy ne szolgáljanak, hanem testvéreinek, egyenesen atyáinak tekintse őket.

Fontosnak tartotta a felelősség vállalását, a szeretet és a cél iránti alázat kiemelt szerepét, mert jól tudta, hogy ha a hatalomgyakorlás során a gőg, a keveltség válik uralkodóvá, a gyűlöletet ébreszt, az indulatos, igazságtalan és sértő vezet ellene előbb vagy utóbb fellázadnak, az elnyomottak, a megaláztatottak hatalma megdöntéséhez járulnak.

Az Intelmek zárófejezetének „tizparancsolata” mindezt külön is megerősíti, amikor arra figyelmezteti az uralkodót, hogy bővelkedjék erényekben és értékekben, mert, „ha galádsággal és kegyetlenséggel fertőződött, hiába kívánja, hogy királynak tekintésék, bizony zsarnoknak mondatik”.

Egy évezrede annak, hogy Szent István királyunk ilyen egyértelműséggel figyelmeztette nemcsak fiát, hanem utódait, így minket, valamennyiünket is. Saját területünkön úgy kell dolgoznunk, úgy kell tenünk és munkálkodnunk, hogy az erkölcsi normákat betartva kiérdemeljük embertársaink, a kisebb és a nagyobb társadalom bizalmát, támogatását.

Az újra aktuális „európai úton” valamennyiünknek úgy kell tetteinket formálni, hogy megtartsuk nemzetünket, megőrizzük hagyományainkat, és sokszínű társadalomunk valamennyi rétegének, minden tisztességes magyar honfitársunknak – határon innen és túl – egyre kiteljesedtebb, egyre gazdagabb magyar jövőt biztosíthassunk.

A feladat óriási, ami csakis összefogással, megértő szeretettel, a jövőbe vetett megingathatatlan hittel valószínűsíthető meg, de úgy megvalósítható!

Dr. Latorcai János

Nyári táborozások

Nyári zenei tábor

A Városi Zene és Művészeti Iskola először rendezett zenei tábort, amelyen a zenét és képzőművészetet tanuló diákok vettek részt, mintegy ötvenen.

A foglalkozások reggel 9 órakor kezdődtek, s két helyszínen folytak, részben a zeneiskolában, részben a Református templomban. Az ebédet Timár János „Dreher Söröző” éttermében szerveztük meg. Délután és este különböző programokkal próbáltunk kedveskedni a gyermekeknek, illetve a felnőtteknek. Ellátogattunk Békés-Tarhosra, és meghallgattuk a nyitóhangversenyt. Összekapcsoltuk a tábort a zenével kapcsolatos társalmi témákkal. Egyik este „táncházat” rendezett a Körösmenti Néptáncgyűttes, másik délután pedig a Komédiás Kör irodalmi délutánt szervezett Hajdú László vezetésével.

Mindezekon felül két kiemelkedő programunk volt: az egyik, amikor a Debreceni Maróthy György pedagógus kórus látogatott el hozzánk Kéry Mihály és Kéryné Mészáros Mária vezetésével, és a Gyomaendrödi Zenebarátok kórusával együtt szép műsort adott, a másik, meghívott vendégünk Bárti Fazekas Zoltán, aki a Szegedi Nemzeti Színház baritonistája, és felesége Veréb Judit volt. Ők tartottak felejthetetlen estét a „Zene és költészet” címmel a Polgármesteri Hivatal dísztermében.

A tábor a Református templomban hangversennyel zárult, ahol a táborban tanult műveket adták elő gyermekek.

A tábor nem tudott volna létrejönni támogatók nélkül. Ezek: Polgármesteri Hivatal, Békés Megyei Önkormányzat Közművelődési Szakosztálya, Mészáros Vendel, Dreher étterem, Vodova János Reichle Sport, Gyomai Kner Nyomda Rt., Zöld cukrászda, Sikér GMK, Rostélyos húsbolt, Poharalecz László, Ligetfürdő, Halászlai Szövetkezet, Tóth Lajos, Varga Zoltán, Liget gyorsétkező, Dezső Zoltán, Fülöp István, és a Református Egyház.

Köszönjük mindnyájuknak, hogy segítettek!

Köszönet a pedagógusoknak, akik minden ellenszolgáltatás nélkül részt vettek, munkájukkal elősegítették sikert.

Reméljük jövőre újra találkozunk!

Hunya Anikó

Nyári foglalkoztató tábor

Második éve, hogy városunk megrendezi a TÁBORT, melynek célja a cigány etnikumhoz tartozók felzárkóztatása és a speciális oktatást igénylők alapfokú oktatása, fejlesztése az ép gyerekekkel egy közösségben.

Tennivalónk a két csoportba tartozó gyerekekkel a *másság* megértése és életükben való alkalmazása. Ebben az évben feladatunkat a millennium jegyében tettük. Feladatunk a népművészet, sport, természetvédelem megismertetése, megszerettetése. A múlt évi tábor sikerei azt kívánták, hogy folytassuk a rászoruló gyerekek további fejlesztését. Lássák, ismerjék, életükbe építsék be lakóhelyük értékeit, s képességeiknek megfelelően járuljanak hozzá annak alakításához, formálásához!

Célunk, hogy a július 3 és 7 közötti öt nap változatos, hasznos eltöltése fejlődést, változást hozzon életükben. A 30-as létszámú tábor 10 tagja normál képzésben 20 pedig speciális tagozatú iskola tanulói közül verbuválódott össze. Az utóbbiak szociális helyzete nagyrészt szociális helyzetükből fakad.

A foglalkozások zöme a tájházban folyt. De kirándultunk a Farkasinszki tanýára is.

A foglalkozások napi anyaga:

1 nap: Népünk történetem különös tekintettel az itt töltött 1100 év sorsdöntő eseményeinek, eredményeinek megismertetése és helyes értékelése. (Márton Gábor nyug. tanár: Hogy ünnepeltek 100 évvel ezelőtt, 1896-ban az endrödiek?)

2 nap: Problémák az életünkben és azok sikeres megoldása. (Kónyáné Jakab Ida nevelő). Népi kultúra felelevenítése. Egyszerűbb játékok készítése (Szonda István a Tájház vezetője).

3 nap: Művészeti munka elődeink életében. Szöveg, fonás, híres mesterségek, kultúrált szórakozás, népzene... sétakocsikázás, lovaglás örömeivel teletűzdelt látogatás, beszélgetések Farkasinszki Lászlóék tanyáján.

4 nap: Busz kirándulás a szomszédos Hunyára. Ismerkedés az ottani lehetőségekkel. A Falumúzeum megtekintése. Kézműves foglalkozások: bőrozés, fonás, gyöngyfűzés, sárkánykészítés. (Marvik Márta, Oláh Piroska, Bukva Anikó nevelők irányítása mellett.)

5 nap: Meghívott és érdeklődő vendégek jelenlétében, az adományozók társágában vidám búcsú a tábortól. Paulik László népzenei közreműködésével, népdalok, népi játékok, táncok alapjainak megismerése, elsajátítása, gyakorlás.

Pályázati pénzből biztosították a gyerekek részvételét, étkezését, utazásukat.

A vidám szórakozással fűszerezett táborozás költségeihez 50 ezer forintot a Város Önkormányzata, a többit támogatók adománya biztosította. Ezek közt volt:

Művel cigányifjúságért Alapítvány, Kner Nyomda Rt, Cuti Bt, Sikér Gmk, Domszög Kft, Uhrin Emese papírbolt, Barna és Társa Kft, Stfirung Kft. Hálás köszönet az adományozóknak!

Külön köszönjük Dr. Varga Géza gyermekorvos úrnak a gondolat elindításának és megvalósításának segítségét és feleségének a könyvtár részéről kifejtett sok támogatását, Szonda Istvánnak a Tájház vezetőnek sokoldalú, értékes segítségét és a programban megjelent nevelők értékes munkáját.

Érdekes hagyománnyá formálni, és újabb színekkel még változatosabbá tenni ezt a foglalkozási formát, hogy a még tapasztalható hiányosságok, hátrányok mielőbb eltűnjenek. Ennek személyiségformáló hatása nem szorul magyarázatra, ez áll az ép gyermekekre is, akiknek intuitív képessége, segítő készsége szintén sokat fejlődhet.

Mind ezekben a sikerekben jelentős része volt a Rózsahelyi Kálmán Általános Iskola hozzájárulása is. Köszönjük!

a foglalkoztatótábor képei

„Olyan szentélyt építsetek, hol Istennek buzgó tisztelőket neveljenek...”

120 éves a gyomai katolikus templom

Bensőséges ünnep keretében zajlott a Gyomai búcsú, melyen a főesperes úr és az esperes úr mellett megjelentek az esperesi kerület papjai. A szent misét Petrvozszi György kondorosi plébános celebrálta. A szentmisét kisünnepség követte, melyen elhangzott Reményik Sándor halhatatlan költeménye: Ne hagyjátok a templomot és az iskolát. A verset Szaniszló György egyetemi hallgató adta elő. Majd Márton Gábor történész tanár, a város díszpolgára ismertette a templom történetét. Előadásából idézünk:

„A honfoglalás után a Szeri Pusztán tartott nemzetgyűlés az új haza területét felosztotta a honfoglaló törzsek között. Az állattartásra kedvező területek jelentősége megnőtt. A Körösök

és a Berettyó vidéke kiválóan alkalmas volt letelepedésre. Az újabb kutatások eredményei tanúsítják, hogy már a fejedelemség idején lakott helyek voltak e tájon. Gyomán és Endrődön kívül számos kisebb település létesült: Csejt, Sima, Tölgy, Nyárszeg, Ege, Déce, Félhalom, Varsány. A másfélvezáros török hódoltság végleg elpusztította ezeket, pedig többnek temploma is volt.

István király templomépítési törvénye történelmileg rövid idő alatt megvalósult. A pap-ság szerepe az erkölcsben, művelődésben, gazdasági változásokban is elvitathatatlan. Hiteles írások, feljegyzések csak a XIV. század tájáról maradtak fenn. Ezek szerint a település papja Pál atya 5 garast fizetett a pápának. Ugyanakkor Endrőd papja 3 forinttal adózott. Mindkét település temploma valószínűleg paticsból készült és zsindefedésű volt.

A török kiűzése után, 1719-ben – mikor Harrucken János György báró lett a terület ura, néhány gyomai család és az ország más tájáról érkező család volt a szálláscsináló.

1836-ban Cepsányi Tamás lett a környék tejhatalmú ura, ő népes mezőberényi evangélikus vallású németeket telepített Gyomára.

1838-ban Bélyi Ferenc tisztartó egy zseléházat adott a katolikusoknak, ahol istentiszteletüket végezhetek. Gyomán önálló lelkesítést báró Bémer László várdi püspök létesített 1849-ben. Első papjuk Miller János endrődi segédlelkész lett. 1852-től 86-ig Mikó Miklós végzett áldásos munkát, különösen az új templom megvalósításáért. 1862-ben önálló plébániai rangra emelték a lelkesítést. A terület új ura báró Wodiáner Sámuel és a nagyváradi püspökség karolta fel az üdvös ügyet. A tervezéssel és kivitelezéssel Hauszmann Alajos egyetemi tanárt bízták meg, aki Rómába ment, hogy olyan mintát keressen, mely a megrendelő elképzelései szerinti. Hauszmann európai hírű szakember volt.

1877. május 1-én történt az új templom alapkövetelése. Zay János nagyváradi prépost-kanonok helyettesítette az akkor gyengélkedő püspök atyát. Beszédének egy részlete így hangzott:

„...Isten dicsőségére és drága vallásunk emelése olyan szentélyt építsetek, hol az Istennek buzgó tisztelőket, az igazságnak és a jognak tántoríthatatlan védőket, édes hazánknak pedig hív fiakat és lányokat neveljenek, és dicsőérdemkorszorúra leszenek méltók Isten és a Haza előtt.”

A templomhoz hozzáépítettek egy kriptát, amelyre vonatkozik „Wodiáner Albert úr királyi tanácsos és a vaskoronarend középkeresztese, és neje a vallásos ihletésű, áldott lelkű, borosjenői Aczél Zsófia úrhölgy végső kívánsága, az épülethez csatolt kriptát feleségemmel tetemeim végnegyalmára szántam, óhajtva a szentély közelében porladni vele együtt.”

A csodálatos templom szentelését 1876. október 27-én Lipovniczky István püspök úr végezte. Az országban ez volt az első Jézusszive templom, melyben a főoltárkép Jézusszive kép. A mennyezet festett kazettás, itt és a rózsablakon található a magyar szentek képei. Az oltárkövénel Szent Ince és Szent Fausztina vértanúk ereklyéi találhatóak. Legyenek példaképek gyermekeinknek. Szép csengésű hangrajai áhítatot sugallnak.

A templom plébánosai áldásos, önfeláldozó hivatást teljesítettek. A lelki gondozás mellett az egyházi iskola sikeres munkájához is nagy segítséget adtak és adnak. Értékes dolog volt a Jézusszive márványszobor templomkertje elhelyezése is.

A közel félvezáros ateista törekvést kitörölni a lelkekből, és töretlen hittel, szeretettel, hiteles lélekkel visszaállítani a Krisztusi hitet, mely közelebb hoz bennünket a Keresztény Európához, legfontosabb feladatunk.

Urunk Jézus légy segítségünk!”

Meg kell említenünk, nagyon szép gondolat volt, hogy ez alkalomból az oltár két oldalán felvirágozva ott állt a templom alapítójának és feleségének arcképe.

Az ünnepség a templomkertben ért véget, ahol finom kalács és meleg tea várta a vendégeket.

Császár Ferenc

Uhrin a mágus, Uhrin a kedvenc...

Ilyen és ehhez hasonló szavakkal üdvözlük a lapok az endrődi származású író, költő, színdarabíró Uhrin Benedeket.

„Nagy sztárokat szokott kísélni olyan tömeg, amilyen tegnap első nyilvános fellépése után Uhrin Benedeket. A majdnem nyolcvan éves mester az Interneten keresztül lett népszerű, annak ellenére, hogy már negyven éve ír dalokat és könyveket. A Lánchíd ünnepén nagy szenzációt keltett Benedek.” (Idézet a Mai Nap június 25. vasárnapi számából 2. old.)

„Délután egyértelműen Uhrin Benedek volt a sztár, sajnos erről lemaradtam. Az egyelőre még kevésbé ismert sztár kétszázados koncertjén állítólag sírt, fuldoklott a közönség a röhögéstől.” (Idézet Népszabadság Pest Vidék melléklet, június 26. hétfői számából)

„Új földalatti mozgalom ütötte fel a fejét, melynek tagjai Uhrin Benedek, az örök optimista zeneszerző, énekes és író munkássága előtt hódolnak. A művész egyik tévécsatornán saját szerzeményeit adta elő, akkor kezdődött az örület.”...”Sokan kritikán alulinak tartották a produkciót, de egnéhány máréknyi csoport azonnal rajongói oldalt készített Benedeknek az Interneten, mely az utóbbi idők egyik leglátogatottabb fóruma lett. Tudományos alapokra helyezték a műveinek elemzését, melyet az „uhrinológia” foglalt magába. A múlt héten pedig – egyik legismertebb dala tiszteletére – Rebeka-mulatságot is tartottak, ahol egyik regényéből adtak elő jeleneteket.” (Idézet a Mai Nap június 18. vasárnapi számából 30. old.)

Gratulálunk Benedek! Csak így tovább!

Sajnos hely hiányában az Interneten megjelent honlapjáról nem idézhetünk Talán majd később.

Császár Ferenc

Megjelent a Katolikus Iskola évkönyve

Kézhez kaptuk a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola Évkönyvét az 1999/2000 tanévről. Sajnos, hogy olvasóinknak nem tudjuk közre adni e munka minden sorát, de igyekszünk szemelvényeket bemutatni.

Ezúttal idézzük a „Modern boldogságok” című fejezetet:

„**Boldogok**, akik mosolyognak, és jó reggelt kívánnak azoknak, akiknek oly hosszúak magányos, álmatlan éjszakáik.

Boldogok, akik barátságos szavakkal fordulnak embertársaik felé.

Boldogok, akik nem szólnak meg másokat sem nyíltan, sem titokban.

Boldogok, akiknek éles a szemük és nem látszat szerint ítélik meg.

Boldogok, akiknek jó a hallásuk és meghallják embertársaik kéréseit.

Boldogok, akik segítő kezüket mások felé nyújtják.

Boldogok, akik nem furakodnak a gyöngéd szavakkal.

Boldogok, akik szeretetük hatalmával győzik le a rosszat.”

Bizony, bizony jó lenne, ha ezeket a szavakat a felnőttek is megszívlelnék, hogy ők is boldogok lehessenek az életben.

UTÓIRAT

Amikor e néhány sor megjelenik újságunkban Harmath József már nem áll az iskola élén. Megköszönjük újságunknak adott értékes támogatását, mint szerkesztőbizottsági tag. Új munkájához sok sikereket kívánunk.

Szerkesztőség

Épül a hunyai templom

Június 27-én, Szent László király ünnepén nagy ünnepe volt Hunya községnek. Ezen a meleg nyári kedd estén tartotta a búcsút, és az épülő új templom ünnepélyes alapkövetését. Szentmise a hunyai kultúrotthonban volt, Gyulay Endre püspök úr vezetésével. Részt vett az espereskerület papsága, a hívek nagy számban, helyiek, és környékeliek. Megtisztelt bennünket jelenlétével Domokos László országgyűlési képviselőnk, a Megyei elnöke, valamint Hoffmann Márton hunyai, és Dr. Dávid Imre Gyomaendrőd város polgármestere, Petényi Szilárdné iskolaigazgató. Nyugodtan mondhatom, egy falu arculatát e három „intéz-

mény” határozza meg: a templom, a község-háza, és az iskola. Hunyán új templom, és új község-háza épül.

Meghatóan szép pillanata volt a szentmise a felajánlása. Körménben vitték az adományokat, kifejezve a lelki és fizikai templomépítést: az idén elsődíjazott gyerekek vitték a miséhez szükséges kenyert és bort, a Kiss Agoston tervező a tervrajzot, az Látkóczi József, az egyházközség elnöke pedig az acélhengert, mely az új templom alapköve.

Mise után a jelenlévők átvonultak a templomkertbe, ahol megtartottuk az épülő

új templom ünnepélyes alapkövetését. A rozsdamentes acélhengerben elhelyeztük az épülő templom Alapító okiratát, az engedélyezési tervrajzot, a leégett régi templomról egy képeslapot, az Új Ember, és a Keresztény Élet katolikus hetilap e heti számát, a Magyarország mindannyiunké c. millenniumi kiadványt, a Városunk Gyomaendrőd újságunk júniusi számát, és a jelenleg forgalomban lévő fém pénzékekből egy-egy darabot. Püspök úr körbejárta, és megáldotta az épülő templom alapját, a fémhengert pedig bebetonoztuk a templom fundamentumába.

Alapító okirat

A mai napon, - Szent László király ünnepén – az Úr 2000. évének június 27. napján, amikor a katolikus Egyházat II. János-Pál pápa kormányozza, a Szeged-Csanádi Egyházmegyét pedig Gyulay Endre megyéspüspök vezeti, Hunya község hívei Istenbe vetett élő hittel emlékezetes nagy ünnepre gyűltek össze. Ma tartjuk községünk épülő templomának alapkövetését.

Ez a templom már a második ezen a helyen.

Az első templomot 1897-ben kezdték építeni Hunya József által ajándékozott telken. Az Endrődhez tartozó települést Kondorostanyának nevezték, majd később lett Endrődszentlászló. 1945-ben mind közigazgatásilag, mind egyháziilag is önálló település lett.

A község a templomalapító Hunya Józsefről kapta a Hunya nevet. (A szó jelentése a Révai Lexikon szerint: birkabórral bélelt bunda, tót eredetű)

1999-ben tavaszi belvíz sújtott bennünket. Hunya és Kondoros neve naponta szerepelt a híradásokban. Sok család kertje, udvara vízben állt, feláztak az alsóépületek, nem egy helyen az állatok is vízben voltak. Sajnos több családi ház alapja is elázott, nem egy lakásba befolyt a víz.

Károsult a templom is. Megsüllyedt a templom alapja, a karzatot és tornyot tartó két oszlop a templom belsejében néhány hét alatt több mint 10 centimétert süllyedt. Így megszakadt a karzat fölötti boltozat, lehullott a vakolat. Szemmel láthatóan megdőlt a torony is, a két tartóoszlop megsüllyedése miatt.

Elvileg már körvonalazódnak a templom felújítási feladatok: talajvizsgálat, az alap és aljzat megerősítése, majd a teljes helyreállítás. Erre azonban nem került sor, mert:

1999. június 4-én este 22 óra 29 perckor becsapott a villám. Néhány perc múlva már égett a tető. Nagyon hamar hatalmas lángok keletkeztek. Néhány óra alatt leégett az egész templom, a torony is kiégett, a harangok is megsemmisültek. Néhány összeégett darab maradt belőlük. Annyira tönkre ment minden, hogy értelmetlen lett volna a régít felújítani.

1999. nyarán lebontottuk a régi templomot, és elkezdődött az új templom felépítésének előkészítése. A helyiek türelmetlenül várták az új templom építését, és nehezen értették meg, hogy hosszadalmas és alapos előkészületet igényel.

Ezalatt a kultúrházban, és az egyik kiürített iskolaépületben misézünk, csak itt ez utóbbiban nagyon szűk a hely.

2000. június 4-én, pont egy évre a tragédiára, a plébános hivatalosan bejelenti az új templom építését.

Tervező: Kiss Agoston (Szeged)

Kivitelező: Károlyi és Társa Építési Vállalkozó (Mezőberény)

Műszaki ellenőr: Kovács Mihály (Gyomaendrőd)

Befejezési határidő: 2000. november 30.

A templom méretei:

Beépített hasznos alapterület: 298,5 m²

Beépített bruttó alapterület: 310,6 m²

Toronymagasság: 25 m

Hosszúság: 28,21 m

Szélesség: 11,98

Gyulay Endre megyéspüspök úr is pártfogolja az építést, és sokat segített. Mivel országos híru lett az a hunyai templom tragédiája, TV, rádió, újságok foglalkoztak vele, és az Interneten is olvashatók, láthatók az események, sokan adakoztak belföldi és külföldi személyek, intézmények egyaránt. Segített a helyi önkormányzat, Domokos László országgyűlési képviselő úr közbenjárására a Megyei elnökség, a Generali Biztosító, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, és nem utolsósorban a helyi híveink.

Templomépítésünk idején a

kerületi esperes: Szurovecz Vince (Békésszentandrás)

plébános: Iványi László (Endrődön)

káplán: Hüse József (Endrődön)

Egyházközségi képviselőtestület:

Látkóczi József elnök, Szilágyi András gondnok, Hanyecz Vencelné pénztáros, Sóczó Géza hitoktató, Fülöp Máté, Hegedűs Ede, Farkas Rezsőné, Farkas Ferencné Kiszely Lajos, Timár László

Szekrestyés: özv. Hegedűs Imréné

Adminisztrátor: Pintér Hermína

A község polgármestere: Hoffmann Márton

A község lakóinak száma: 824

Azzal a reménységgel fogtunk hozzá templomunk megépítéséhez, hogy még ebben a jubileumi 2000. szentévből, magyarságunk 1000. évében lesz felszentelt templomunk. Ebben segítsen minket az Atya, a Fiú és a Szentlélek.

Szent László király, könyörögj érettünk!

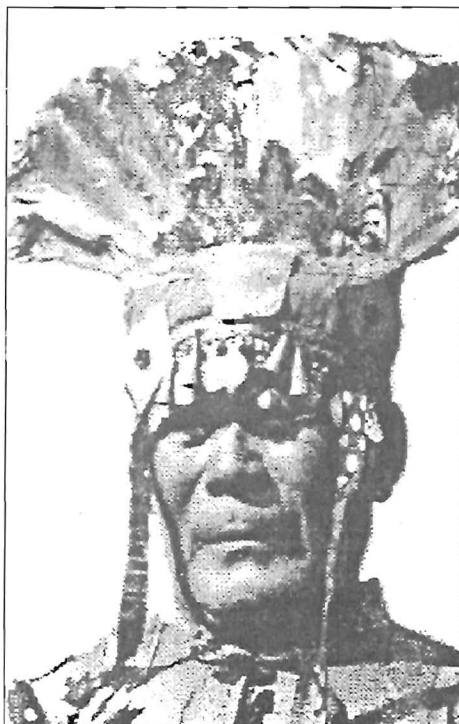
Hunya, 2000. június 27.

Gyulay Endre
megyéspüspök

Hoffmann Márton
polgármester

Iványi László
plébános

Tuva sáman (Erzin)

Alekszej Kalkin altaji regős (Kán)

Telengit sámanasszony (Altaj, Kosagas)

Nekem megadatott, hogy találkozzam táltosokkal, tudós pásztorokkal

Két kiállításra invitáljuk olvasóinkat, nemcsak gyomaendrődieket, de az ország más tájain élőket is, akik szeretik a szép és izgalmas fotókat.

Igen. Kitalálták már. Az endrői származású, a Magyar Művészetért-és a Balogh Rudolf-díjjal kitüntetett fotóművész, vizuális antropológus Kunkovác László kiállításairól van szó.

Július 20-án nyílt meg Szolnokon **TÁLTOSERŐ** címmel kiállítása, melyet Dr. Fodor István a Magyar Nemzeti Múzeum címzetes főigazgatója nyitott meg.

A kiállítás a Damjanich János Múzeum (Kossuth tér 4). I. emeleti kiállítótermében szeptember 23-ig várja látogatóit.

A művész így vall önmagáról: "Nekem megadatott, hogy találkozzam táltosokkal, tudós pásztorokkal, és gyermekkorom különös alakja, a vén marhahajcsár is az lehetett. Bebarangoltam Szibériát, Közép és Belső-Ázsiát, felkerestem az utolsó sámanokat.

Augusztus 3-án Dr. Kürthy Béla Régész nyitotta meg Szarvason Kunkovác László **VARÁZSLATOS DÉL-SZIBÉRIA** címmel kiállítását, mely október 31-ig tekinthető meg a Szarvasi Tessedik Sámuel Múzeumban.

Milyen is ez a vidék Altaj és Tuva? „Nemcsak a két folyamóriásnak, az Obnak, és a Jenyiszejnek, hanem az emberiségnek is egyik forrásvidéke a mai Mongóliától északra fekvő táj.

Kultúrák születtek errefelé az ősidőkben, később lovasnomád népek rajzottak ki, fél Eurázsia történelmét befolyásolva. Mások – a török nyelvű altajiak és tuvák – ott maradtak. Eredezően pásztornépek, de a tajgában is megélnek. A legelő, a fények és a színek hasítóan tiszták. A fennsík sztyeppén olykor egymás közelében legel a teve és a jak. Boronaházban, nyáron jurtában vagy fakéreg sátorban él az állattartó család. Mélységesen tisztelik a természetet, a távoli korok köemlékeit, az elképesztő memóriájú regősöket és a tollkoronás sámanokat. A messziről jött ember, ha velük dobban a szíve, nem idegen köztük.” Tudhatjuk meg a meghívó rövid ismertetéséből.

Lapunk hasábjain, legnagyobb örömünkre, már sokszor mutattuk be a művészt, kiállításait, azok kapcsán önvallomásait.

Mégis, e gazdag életút önvallomásából idézünk olvasóinknak, mely oly jellemző Ő reá a művészre. „A békési, a sárréti meg a nagy-kun-táj találkozásánál születtem Endrődön

1942-ben. – kezdi életútját, majd elmondja, hogy jutott el hivatásához, s így folytatja – A hazai

falujárások után, érettebb korban újabb program következett. A mi Alföldünk az eurázsiai sztyeppe-övezet nomád népeket itt marasztaló, legnyugatibb darabja. Östörténetünkig jutunk el, ha ezt a füves térséget végigjárjuk. Sorra vettem Kelet Európa, Szibéria, Közép- és Belső-Ázsia népeit. Eddig 18 népnél voltam gyűjtőúton. Etnofotó tárlataim 120 helyen fordultak meg idehaza és tíz országban hirdették, hogy a kultúra mélyrétegei összekötik az emberiséget.”

Néhány kép, melyet itt bemutatunk, világosan érzékelteti az elmondottakat.

Kérjük, tekintsék meg e kiállításokat. Biztosak vagyunk abban, hogy gazdag kulturális élményben lesz részük.

Császár Ferenc

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz

Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, zárok, lakatok

Fürdőkádkak, mosdók, csaptelepek, mosogatók

Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44.

Telefon: 386-909

SPORT

LABDARÚGÁS

Új reményeink?!
Új név, új csapat.

A Barátság NB II.-es szereplése teljes kudarccal zárult. Ebben óriási súllyal számít, az elnök Kovács Lajos halála.

Így is az őszi szezonban 2 győzelemmel, 5 döntetlennel, és 8 vereséggel 11 bajnoki pontot szereztünk

Tavasszal azonban – miután több kulcsembertünk távozott, s azok pótlása az ifi-ből történt - kudarc kudarcot ért. A tavaszi szezonban mindössze 1 döntetlennel szereztünk 1 árva pontot!!! Az őszi gólarány 10:19 volt, ez a tavaszi szezon végére 16:64-re romlott. Nem volt góllövő! A legjobb helyzetek sokaşágát szalajtottuk el. Még tizenegyest is elhibáztunk.

Többször hiba volt a hozzáállással, a lelkesedés hiánya eluralkodott a csapaton. A szezon végére eredeti játékosaink közül csupán Mester és Ilyés maradt.

Az új bajnokságban már az új névvel szereplő **Gyomaendrődi Városi Sport Klub** labdarúgói indulnak, akik az NB II. 8-as csoportjában küzdhetnek a győzelmi pontokért. Új Vezetőség alakult, amely már megkezdte a fiúk felkészítését az őszi szezonra.

Bemutatjuk az új vezetőséget:

Gellai Imre, tiszteletbeli elnök, Szakálos Ernő, ügyvezető elnök, Vas Igánc, szakosztályvezető.

Elnökségi tagok: Feuerwerker Béla, Fülöp Zoltán, Hunya Péter, Nagy Endre, Oskó Sándor, Tímár András.

Az edzéseken népes (18 fős) csapat dolgozik Kéki Elek edző irányításával. A játékosállomány városunk fiataljainból verbuválódott. Reméljük, ezt pozitívumként értékelhetjük.

Bízunk a sikerben!

Bízunk az új vezetésben!

Bízunk a játékosok harci kedvében!

Eredményes munkát, sok győzelmet kívánunk!

Hajrá Városi SK!

MÉRKŐZÉSEK ÖSSZEL

Alföld csoport NB. II. B. Csoport

1. VIII.6. Örkény – Gyomaendrőd
2. 12. Gyomaendrőd – Békés
3. 19. Abony – Gyomaendrőd
4. 26. Dömsöd - Gyomaendrőd
5. 30. Gyomaendrőd – Makó
6. IX. 2. Gyomaendrőd – Szeged
7. 10. Szajol – Gyomaendrőd
8. 13. Gyomaendrőd – Örkény
9. 17. Békés – Gyomaendrőd
10. 23. Gyomaendrőd – Abony
11. 30. Gyomaendrőd – Békés
12. X. 8. Makó – Gyomaendrőd
13. 15. Szeged – Gyomaendrőd
14. 22. Gyomaendrőd - Szajol

A csapat tagjai: Hanyecz János, Hanyecz István, Bela Tibor, Furka Lajos, Furka Sándor, Karácsony János, Oscán Krisztián, Kővágó Zsolt, Dinya Zoltán, Katona Csaba, Tímár Albin, Mazán Zoltán, Pintér Krisztián, Farkasinszki László, Ilyés Imre, Szakálos Zoltán, Nélteki János, Mester Levente, Kovács Gyula, Tóth Zsolt, Feuerwerker Béla, Hunya Tamás.

Márton Gábor

ATLÉTIKA

Triatlon diákolimpia

Megyei és országos bajnokság

Június 10-én a gyulai Várfürdőben rendezték meg a megyei egyéni diákolimpiai döntőt és a megyei triatlon csapatbajnokságot.

Városunkból **Makár Tamás** egyéniben és csapatban bronzérmes lett. Az egyéniben elért eredménye feljogosította, hogy az országos döntőn részt vehessen, melyet június 18-án

Kecskeméten rendeztek meg. Az ország 72 legjobb versenyzője nagyon erős mezőnyben mérte össze tudását. Tamás a középmezőnyben végzett, a 40. helyen ért célba. Gratulálunk a jó eredményekhez s így Tamás a duatlon versenyek után kipróbálta a triatlon versenyeket is, és nem kis eredménnyel.

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☒ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☞ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- ☞ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☞ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☞ Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- ☞ Építőipari gépek, segédesszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

*Madi Zol cipőkészítő-
fogtechnikai és kereskedelmi
Kft*

Telephely: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 45.

Telefon: (66) 386-578

Siker külföldön, „aranyévek” itthon

I. Fejezet

„A mi generációnk szétszóródott kis-Magyarország városáiban és szerte a nagyvilágban”

„Föl-földobott kő, földedre hullva.
Kicsi országom, újra meg újra,
Hazajön a fiad.”

(Ady Endre: Föl-földobott kő – részlet)

Pályafutásom kezdetén és vége felé két döntő fontosságú esemény történt velem, melyek bár ellentmondanak egymásnak, mégis pozitív tényezőkké váltak karrierem kialakulásában.

I. A Békéscsabai Kereskedelmi Középiskola negyedéves diákja voltam, mikor a német tanárom és osztályfőnököm, Dr. Neményi Antal, félrehívott és azt mondta: „Béla, sajnálattal közlöm önnel, hogy kulák-származása miatt egyetemi tanulmányokra valószínűleg nem fogják felvenni sehol Magyarországon.”

2. Az ELTE Bölcsésztudományi Kar dékáni tanácstermében, 2000. március 14-én, az amerikai doktori disszertációm sikeres megvédését követően, Dr. Gombóc János, a védőbizottság elnöke így nyilatkozott: „Kedves Ugrin Béla, kedvező határozatot hoztunk az Ön számára, s így szívélyesen üdvözölhetem, mint az Éötvös Lóránd Tudományegyetem filozófiai doktorát.”

A nagy esemény után a folyosón rokonok és barátok gratuláltak örvendezve.

Így hát a kezdeti csalódások után, biztató sikerek mérföldkövei is következtek életemben, de ezeknek mindig meg volt az árka. Ma már az Egyesült Államokban és Európa fejlett országaiban is, az érvényesülni akaró egyének számára új követelményeket diktál az „információ és szolgáltatások” új korszaka. Így szinte közhelyé vált a mondás ez országokban, hogy a fiatalabb generáció három, vagy négy munkakörváltásnak néz elébe, s élethosszig tartó tanulásra fog kényszerülni az időszakokénti továbbképző tanfolyamok, avagy egyetemi kurzusok egymást követő sorozataiban. Nos, úgy érzem, hogy én egy előfutára lettem ennek a szindrómának. Törekvéseimtől sarkallva és a választott életkörülményeimet hasznosítva, „írd és mondd” hat más és más, de legtöbb esetben valamelyest rokontermészetű foglalkozásaim követték egymást. Viszont mindegyiket megelőzték az előkészítő tanfolyamok szakiskolákban és egyetemeken, három országban, s két idegen nyelv elsajátításával.

Drága szüleimnek mindezekről már csak az endrődi Szarvasvégi Temetőben tudtam beszámolni, s remélem, hogy legidősebb bátyám, Dániel is hallgatta, akinek csupán a neve van a fejkövön, de földi maradványai valahol a Kaukázusi hegység déli lejtőjén porladnak. Ő ott halt meg 25 évesen, mint hadifogoly. Viszont a családi sírboltban, rátemetéssel, édesanyám felett nyugszik megboldogult amerikai származású párom is: Caravageli (Karavageli) Manuela. Majd én is mellé kerülök, ha befejeződik életem. De nagy kár is felesége-

mért! Ő egy görög-amerikai családból származott, s nyelvtanár volt Houstonban, ahol éltünk, Texas államban. Aztán nyugdíjaztatásunk után, 1995 végén, jött velem Magyarországra. De itt sajnos rohamosan egyik betegsége a másik után érte és sok szenvedés után 1999 tavaszán meghalt. Pedig nagyon szerette magyar rokonait, Magyarországot, s Budapestet különösen. Fiunk Gregory, Las Vegasban lakik, s onnan jött haza a temetésre.

A kétezredik év Anyák Napján, a sír melletti kis padon ülve, gondolatban Manuelámmal hosszabban is értekeztem az ELTE tanácstermében történetekről. Ugyanis ő még élt, amikor 1997-ben az ELTE Kar Doktori Tanácsa, kérelmemre tudatta velem, hogy a magyar PhD-t (a filozófia doktori fokozatát) megkaphatom tőlük, ha az amerikai doktori disszertációm a szokásos bírálatoknak alávetem, majd pedig az ELTE védőbizottság előtt megvédem. Manuelám biztos volt benne, hogy sikerülni fog. Ahogy terveztem, nyugdíjas éveimben talán magyar egyetemeken is tudnék tanítani pár órát hetenként, mint vendég-előadó. A temetőből kísértálva felnéztem a kapu feletti gólyafészekre. Autóba szálltam és lassacskán hajtottam el az üres utcán, s a régeledott családi házunk leredőnyözött ablakai előtt.

Gyermekkoromban itt Endrődön, Gólyás-Ugrinénak hívták családunkat, mert a Temető utca 3. sz. alatti házunk egyik kéményén hosszú évekig fészkeltek a gólyák. Akkor bizony hangos volt az utca a sokgyermekes családok játszódozó csemetéitől. Esténként az idősök a ház előtti kispadon beszélgettek, s olykor-olykor, ráripakodtak a rosszkedőokra. Családunkban öt fiú és két lány született: Dániel, 1920, Erzsébet, 1921, László, 1923, Gáspár-István, 1926, én magam Béla, 1928, Imre, 1931, és Magdolna 1934. Így aztán a nagymamánkkal együtt és szüleinkkel ebéd és vacsoraidőben tízen ültünk az asztalnál.

Édesapámnak, akit gyermekkori emlékezetem szerint mindenki Gáspár bácsinak

hívtak, örökölt földje volt Hunyán egy olyan régi tanyaival, hogy még a nagyszülők sem tudták mikor épült. Valószínűleg az lehetett a Kis-Hontból visszatelepedett Ugrinok első tanyaépülete a kondorosi hártárban. Édesmamámnak, született Gyuricza Reginának pedig az Endrőd melletti Páskomon volt néhány hold szőlője. Kezdetől fogva a módosabb gazdáknak családi háza Endrődön voltak, távol a tanyaiktól. Ez volt az a világ, melyet az 1940-es évek végén a Rákosi féle kommunista rendszer számolt fel úgyannyira, hogy a régi gazdag tanyavilágban és az erős endrődi gazdaközösségnek ma az ezredfordulóban már hírneműje is alig maradt. A mi generációnk pedig szétszóródott kis-Magyarország városáiban és szerte a nagyvilágban. Csupán Pista bátyám él feleségével, Jolikával Hunyán, közel a volt birtokunkhoz, melynek egy kis részét a 90-es évek elején visszakapták az itthon élő családtagok kárpótlás fejében. Időm már bőven van hozzá, s jó érzés Budapestről Pista bátyámékhoz lelátogatni; felidézni a régi időket, s fiatal korunkat, amikor azért derekasan felvettük a harcot a jövőnk és boldogulásunk érdekében.

Én azal voltam szerencsés, hogy jól futballoztam. Úgy kaptam 1948-ban revizori állást az Egri Erdőgazdaság kereskedelmi osztályán, hogy fociztam a vállalati csapatban. Amikor pedig 1950-ben behívtak a Légierőkhöz, ott helyeztek a sport századba, s a légierők „Iljusin” nevű csapatában rúgtam a labdát 1953-ig. Leszerelése után az endrődi Pelyva Máté segítségével lettem előadó a Budapesti Csőszerelő Vállalatnál, de tudtam, hogy előbb utóbb káderezni fognak, s a fiatal endrődi kommunisták, akikkel valamikor együtt fociztunk a szülőfalumban, szememben nélkül jelenteni fogják munkaadóimnak kulák származásomat.

Ez időben egy alkalommal Rózsahegy (Ugrin) Kálmán bácsit látogattam meg Budán a Tarcsai Vilmos utcai villájában, melynek az alagsorában volt a Rózsahegy Színészképző Stúdió egy remek kis színpaddal. Kálmán bácsi szívélyesen fogadott: „Cyere Béla öcsém a tetszera, s beszélj az endrődi rokonokról. Hallom, hogy most nehéz időköt élnek.” Szomorú híreim után rám került a szó, s mikor mondtam neki, hogy eddigi pályafutásom során még sehol nem derült ki kulák származásom, de ez csak idő kérdése! Híres öreg rokonom hátraigazította hófehér dús üstökét a jobb homloka felett, s a következőket mondta: Jóképű fiatalember vagy. Cyere be a színházak világába. Végezd el az iskolámat, vegyél fel, például egy Újlaki nevet és senki nem fog tudakolódni a származásod után.” Az elhangzottakat fontolgatva én azt találtam mondani, hogy ha én színházi élte adnám a fejem, akkor inkább a rendezés vonzana jobban. „Semmi baj öcsém. Itt azt is megtanulhatod”, s így is történt. A harmadik és negyedik szemeszterben már színdarabok jeleneteit rendeztem.

Dr. Ugrin Béla

Mária néni meséi

Levél a kiskakastól

- Szervusztok gyerekek! Búzaszemes jó reggelt kívánok mindannyitoknak. Ugye csodálkoztok, hogy levelet kaptok tőlem. Bevallom, hogy én is. Mert ezt az egészet Dorombi találta ki.

Dorombi egy cica, és neki is Kriszti a kis gazdája, akárcsak nekem. Nemrégén még falun laktam, egy nagy baromfiudvarban, de Kriszti, mikor nálunk nyaralt, azt mondta, hogy aranyos pipi vagyok, és Mari néni máris neki ajándékozott. Most itt élek egy szép kertes házban, és nagyon unatkozom. Senki sem érti meg a kukorékolásomat, csak Dorombi. Pedig úgy szerettem volna Kriszti-nek is elmesélni, hogy mennyi mulatságos kalandom volt otthon, a baromfiudvarban. De hát mesélhetek én! Kriszti csak babusgat, de látom, hogy egy szavamat sem érti. Ráadásul egész nap az óvodában van.

Dorombi nagyon megsajnálta, és azt mondta, hogy írjak le mindent. Majd Kornél, a Kriszti iskolás bátyja elolvassa, és kész.

De nem lett kész, mert én sajnos nem tudok írni. Megkérdeztem Dorombitól, hogy ő vajon tud-e? Egy darabig gondolkodott, aztán azt mondta, hogy az nagyon lehetséges, mert Kornélnek mindig csak azt mondja a mamája, hogy olyan az írása, mint a macskakaparás. Akkor az ő kaparása csakis olyan lehet, mint Kornél írása. Azonnal meg is próbálta. Tintába mártogatta a pracliját, és kaparászni kezdett egy árkus papíron. Én meg

tollba mondtam neki a történeteimet.

Hanem mikor odatettük Kornél elé, az csak bámult rá, és képzeljétek repülőt akart csinálni a levelünkből. Dorombi akkor azt tanácsolta, hogy küldjem el az óvó néninek. Ő majd felolvassa Kriszti-nek, és így legalább más gyerekek is meghallják.

Kukurikú! Ennek nagyon megörültem. Mert alig várom, hogy elmesélhessem, hogyan bújtam ki tavasszal a tojásból.

Az úgy történt, hogy egyszer Mari néni összeszedett egy csomó tojást, és egy nagy kosárba rakta. A kosárban szalma volt, és jó meleg. Hogy még melegebb legyen, Mari néni a tojásokra ültette Kotlósanyut. Ott csücsült aztán addig, míg a tojásokban mocorogni nem kezdtek a kis csibék. Biztosan kitaláltátok már, hogy én is köztük voltam.

Nőttem, növekedtem a tojásban a jó puha melegtől, meg attól a sok finom enivalótól, ami a tojásban volt. Egyszerre csak úgy éreztem, hogy szűk a tojáshej. Azonnal tudtam, hogy nekem most ki kell kelnem, azaz, hogy elő kell bújnom a tojásból. Igen ám, de hogyan? Mert a tojáson nincsen ajtó, még ablak sem, hogy kikukucskáljak rajta. Elkezdtém hát kopogtatni a csőrömmel. Kipp kopp, kipp kopp. És egyszerre csak meghallottam, hogy egy jószagos hang bátorítónan kotyogni kezdett:

- Kotty! Kotty! Csak ügyesen kicsinyem! Csak ügyesen! Kotty! Kotty!

Mindjárt tudtam, hogy csak kotlósanyu lehet, aki szól hozzám, és ettől olyan

erős lettem, hogy hamarosan egy ici-pici lyukat vágtam csőrömmel a tojáshejon. Csakhogy azon még egy hangya sem fért volna ki, nemhogy én. Fordultam jobbra, fordultam balra, és körben, körben lyukasztgattam a kemény tojáshejat. Nagyon elfáradtam és már azt hittem, hogy sohasem jutok ki onnan. Pihentem egy keveset, és akkor összeszedtem minden kis erőmet. Megfeszíttem a szárnyaimat, és reccs! Halljátok csodát! Egyszeriben kint voltam a sötét fogságból a ragyogó világosságon! Akkora már a többi tojásokból is előbújtak a csibék, alig győztünk örülni egymásnak! Azonnal játszani akartunk, de kotlósanyu a szárny alá terelgetett bennünket, hogy jól felszáradjunk és pihenjünk egy csöppet. De mi nagyon türelmetlenek voltunk. Annyit kuporogtunk a tojásban, hogy most mindenáron futkosni akartunk. Erre szaladtunk, arra szaladtunk, ki tudja merre mentünk volna, ha ránk nem kukorít egy igen öreg, nagyon haragos hang:

- Kukurikú! Hess, te! Huss! Anyád mellől el ne fuss! Haszontalan csibéi! Hát nem látjátok, hogy éppen fölötünk köröz a héjja?

Nagyon megijedtünk, és gyorsan bebújtunk kotlósanyu kiterjesztett szárnya alá. Éppen idejében, mert jaj! Csőrikét, a legkisebbik hűgocskámat majdnem elkapta az a gonosz madár! De akkor már kotlósanyu is nagyon haragos volt. Olyan mérges hangon kiabált a héjjára, hogy az, jobbnak látta, ha szégyenszemre elrepül. Mi csak szepegtünk a jó meleg biztonságban, és tollalblakon kukucskáltunk a csúnya ragadozó után.

Gyerekek! Ti se köszáljátok sohasem messze az

anyukától, nehogy elvigyen a héjja! Dorombi ugyan azt mondta, hogy csak a tollas népet bántja, de ti azért csak legyetek jók. Akkor legközelebb majd írok nektek. Szervusztok, gyerekek!

A mesét és a verseket írta Iványi Mária

Tarka mező, tarka nyár

Hímes kendő a mező.
Hullámzik a szélben,
Szikrázik a fényben,
Ezerszínű tarka-barka!
A nyártündér nekünk varrta.

Teleszórta virágokkal.
Csengettyűssel, széppel,
Pirossal, meg kékkel,
Csupa illat! Csupa seiyem!
Vidámságot bőven terem.

De szép is az élet!
Puha pázsit ringat,
S gyermekálmainkat
Tündérkezek szövik szépre,
Valóságára, s békeségre.

Délibábos vers

Mit mutat a délibáb a Pusztaşagon?
Kopasz veréb üldögél egy Száraz ágon.
Tollas süveg a fején,
Azon járunk te meg én,
Cifra táncot.

Mit mutat a délibáb a Pusztaşagon?
Fordítva ül egy majom a Zsiráfhatón.
Úgy lovagol előre,
Vízben ringó mezőre,
Kocogásan.

Mit mutat a délibáb a Pusztaşagon?
Tarka pillét ingó-bingó Rózsaszálon.
Tarka pille messzi száll,
Almos a szél, szundikál
Csönd az ágya.

**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTÉKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.

**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRŐD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

A TURUL CIPŐ KFT

Felvételre keres varrónőket,
cipőfelsőrész-készítőket és cipő
gyártókat gyomaendrődi,
dévaványai és kamuti telephe-
lyeire, tartós munkára, jó kere-
seti lehetőséggel.

Vidékről bejárást térítjük,
vagy megoldjuk.
Érdeklődni lehet: 66/386-251
telefonon Oláh Ferencnél

Trodalmi oldal

Gergely Ágnes

Örízetlenség

„Szállást adtál, egy éjszakára
megosztva párnád. Evangélium.

Gyönyörű vagy. Semmit se értek.
Csak jóság van, és nincsenek nemek.

Újra és újra sírok. Nem miattad.
Érted. Értem. Boldogok, akik sírnak.

Szállást adtál egy éjszakára,
Meggzálltál mindörökre.”

Pilinszky János: Levél.

Dán tenger, kék ég, fehér testű sirályok, hullámoktól ölelt hajó.
Négy ember az alsó fedélzeten. Két sebzett felnőtt, a múltjával, két
beteg gyermek, a múlttalanságával.

Egy utazás, s az utazás emlékei. Kimerevített pillanat, a meghitt,
együtt töltött, utolsó pillanat.

Amikor még együtt voltak, ök négyen.

S egy hang, ott a hajón, mely megsejtett valamit a KÖZÖS
TÖRTÉNET végéből.

„...ha ez a férfi egyszer elhagyja magát, nem azért fogja elhagyni,
mert az a másik nő szebb, és nem azért, mert gazdagabb vagy okosabb.
Hanem mert szerencsétlenebb.”

Aztán mintha egy ballada részesei lennénk, a történetét elmondó
asszonyéletének, keresésének, várakozásának-vágyakozásának tanúi,
annak a nőnek, aki szemérmesen kézenfog bennünket, és végig vezet
a fájdalmas KÖZÖS TÖRTÉNETEN. Megengedi, hogy vele együtt
éljük át azt, amit egyszer ő már átélt az élet, szerelem, halál három-
szögében.

A KÖZÖS TÖRTÉNET: néhány egymással és egymástól távol
töltött év, mely a négy embert örökre összefogja. Mindörökre. A ha-
lálon innen és túl. „A közös történet a legnagyobb védelem” – halljuk
másutt, s mintha Bach orgonái zúgnának.

Valóban, amíg négy ember sorsa közös, amíg egy családot alkot-
nak, addig nem következik be a tragédia. Védetteké válnak a pusztu-
lással szemben. A hiányzó negyedik, a férfi távolléte, visszatérésének
lehetősége is erősíti az összetartozást.

Pedig a két gyerek nem édestestvér, de azzá teszi őket a szeretet, a
betegség, a remény. S egy autóbaleset.

„A szeretetnek nemcsak tévútjai vannak. Útjai is.” - s mintha mo-
zartai muzsikát hallanánk.

Az egyik kislány, költőnek, a másik zenésznek készül. Tehetsége-
sek. Két beteg gyerek, az egyik nagyot hall, a másik nyomorék, ge-
rincbeteg. Mások, mint a többiek. A betegség stigmája teszi őket
mássá. Éreli őket felnőtté. A mélységeket és magasságokat meg-
elő gyermekek mindentudása fénylik. A mondatokon, hiszen „a gye-
rek is tudhatja, mit jelent a soha többé, mit jelent az idő, ami nem
számít, a félelem néha többet tud, mint a tapasztalat...”

Hétköznapiakat azonban nemcsak a fájdalom határozza meg, ha-
nem a játék is. Játék a szavakkal, játék a hangszereken. S közben meg
kell tanulniuk, hogy a külvilág, a nagyobb közösség, az egészségesek
világa nehezen tűri a másságot. Ezt a fajtát, a betegség másságát is.

Meg kell tanulniuk, hogy „nem szabad alá merülnünk oda, ahol a
gonoszok laknak”; hogy „a gyűlölet olyan, mint a színvakság, a szín-
vakság hiába mondod, hogy a fák zöldék”; hogy „az ember nem alkal-
maz erkölcsi kényszert azzal szemben, akit szeret”, pedig időnként
talán szükség lenne rá, hogy „méltósággal meghalni nem lehet, csak

méltósággal élni.”; S hogy „Ha rádöbbenek, hogy meghalhatok, mie-
lőtt agyam természet behordtam...”

S még mennyi mindent!

„A közös történet a legnagyobb védelem” – kopognak a szavak,
alatta Bach orgonái.

A két felnőtt sorsszerűen ismerkedett meg, egy költőtálcán.
Két sebzett ember a múltjával, gyökereivel, hagyományával, kultúrá-
jával, s a két haza szintén múlttal, gyökerekkel, kultúrával.

Az asszony író, aki mindig is várost szeretett volna alapítani, olyan
helyet, ahol letelepedhet, ami valódi otthon, hazát ad, s másnak is
adott esetben „vészkiötő”.

A férfi is ezt a helyet keresi, hiszen „férfiember nem lehet kóbor, a
legnagyobb szenvedély a letelepedés.”

A „szomjas vagyok”, a „szomjat oltani” vágya elemi erővel tör fel,
és hajtja egymás felé a két embert. De a pillanatok boldogságáért is
meg kell küzdeni. Hiszen a múlt mindig beleszól a jelenbe. A múlt,
amikor még KÜLÖN történetük volt.” Drótkötél a magasban. Az
egyik végén Zoltán, a másikon Tillie. Ők tartják a kötelet, amely egy-
szer majd szétszóródik.” Vagyis a volt férj és a volt feleség. És az
asszony kislánya. „Apu nem pótolható” – mondja. S aki eljut odáig,
hogy maga kéri az „erkölcsi kényszer” alkalmazását, vagyis rávenni a
férfit, hogy maradjon.

A múlt: a fizikai és szellemi hovatartozás. Magyarország, Dánia.

A KÖZÖS TÖRTÉNET, a négy ember közös élettörténete folyta-
tódik: tanulás, felismerésekkel, fájdalokkal, szellemi játékokkal. A
megtapasztalt boldogság szép szertartásaival:

„Együtt reggelizni! Ha van valami, ami a szerelemmel majdnem
egyenértékű, ez az”; „a párnán két fej lenyomata”; „ágak öble, a meg-
mentettség”; „a szerelem, a szeretet útjai.”

A férfi három emberi életet meghatározó „holtpon”. Ahogyan a
nőnek szenvedélye, feladata az írás, úgy a férfié a múlt feltárása, az
igazság kiderítése.

Hazahívja a munkája, a szenvedélye. A Sorsa.

Majd az asszony első tanulmányútja Svédországba. Öröklődés a pá-
lya, a gyerek és a szerelem között.

Stockholm: jéghegyek, sirályok, végtelenség, a szabadság, s ami
ennél fontosabb: „És aztán vártak a repülőtéren. Az enyéim.” Stock-
holm és Velence a szabadság városai, de ahogy a földobott kő, az író is
haza- visszatál.

„Hazajöttem Velencéből. Mindig hazajövök. A szeretet a kifosz-
tottak fényűzése, és a szenvedély maga a kifosztottság.” Ekkor már nem
várja senki.

Az író, akinek a jelkép azonos a szabadsággal; aki „megsérül, ha
környezete más nyelvet beszél”; aki elhagyhatja otthonát, de a művelt-
séget, a gyökereket nem; aki mondatokkal dolgozik, és mégse ismeri
fel, s mondja ki az életmentő életet mentő mondatot, a szabadság
mellett fegyelmzett életet él. A mindennapok fegyelmzett életét.

A párját kereső asszony útnak indul, s mint ahogyan a balladák tra-
gédiát sejtető világában lenni szokott, nem talál rá.

Norvégia, Dánia, Svédország. Az epikus hőmpolygó keresés ál-
lomáshelyei, közben egy készülő könyv helyszínei, melynek történel-
mi háttere a második világháború.

Norvégia: „fehérre fehér – a halál színe, a fagyhalál.” A találkozás
nem sikerül. Dánia: a templomok utcája. A női-anya megérzés: vala-
mi történt. A férfival, a kislánnyal. A találkozás szintén elmarad.
Svédország: „hazahozom, meggyógyítjuk... mert a legnagyobb szen-
vedély a gyógyítás.” A két felnőtt nem talál egymásra. A sors, a Vak-
sors miatt.

Itthon, a KÜLÖN történetben, amikor egyre kevesebb az esélye a
KÖZÖS TÖRTÉNET folytatásának, az események felgyorsulnak. A
két kislány küzdelme, legyőzése a halállal, a halál által, szintén sors-
szerű.

„A túlélőnek nincs más dolga, mint naponta megküzdeni az áru-
lással.” Amíg élünk, az idő nem számít, nem figyelünk rá, „az időszá-
mítás a göröngyöké”.

A KÖZÖS TÖRTÉNET befejeződik.

„és helyreáll a létezés egy elszakadt köldökzsinóron.”

Tenger, kék ég, fehér testű sirályok, hullámoktól ölelt hajó, négy
ember az alsó fedélzeten. Kimerevített pillanat, a meghitt, együtt töl-
tött, utolsó pillanat.

Amikor még együtt voltak, ök négyen.

S a hang, ott a hajón: „Meglásd, mind visszajönnek. Csak figyelj.
Ne tévedsz el a pillanatot többé.”

A távolban Bach orgonái zúgnak.

Ízges ízek

Részeseges csirke

Kb. hat személyre való csirkét (1,8 kg) lisztben megforgatunk, és lassú tűzön megpirítjuk vajon. Adunk hozzá kakukkfűvet, paprikát, sót, 1,5 pohár száraz vörösbort és 1,5 pohár erős csirkehúslevest. Befedve addig rotyogtatjuk lassú forralással, míg a csirkehús puha nem lesz (kb. 40 perc). Egy másik serpenyőben 4 szelet szalonnát, egy marék gyöngyhagymát és egy marék apró gombát pirítunk. Leöntjük a zsíráját és a majdnem kész csirkéhez hozzáadjuk, összerottyantjuk.

Seidl Ambrus

EMLÉKEZZÜNK!

1961. augusztus 27-én hunyta le örök nyugalomra szemét Rózsahegy Kálmán, Endrőd szülötte, a Nemzeti Színház örökös tagja, az első magyar színiiskola megalapítója. Mellszobrát, mint arról olvasóinknak beszámoltunk májusban a Rózsahegy Napok alkalmával avatták fel a róla elnevezett általános iskola bejáratánál.

Erre az alkalomra írta szép versét Márton Gábor, melyet ez alkalomból adunk közre, hogy emlékezetét az utókor soha el ne homályosítsa.

A múlt havi rejtvény helyes megfejtői közül könyvjutalmat nyertek: Ifj. Harnos Vince Apponyi út 34, Korcsok Katalin, és Korcsok Melinda, Selyem út 4. A nyerevények átvehető Szerkesztőségünkben.

Rózsahegy Kálmán szobrának avatására

Köszöntelek Mester, a szülőfaludban,
Itt Endrődön a Körös partján.
Hazaérkezésed kétezerben
Májusban, a boldogság napján.

Tavasz van. Madarak dalolnak,
Velük zeng a diáksereg.
Boldogan csevegnek Rólad,
Dicsőítik büszkén neved.

Légy előttük ragyogó példa,
Jó szándék, erős akarat,
Hogy lássák, ki szorgosan vet,
Az sokszor bőségben arat.

Sugallj feléjük hős erőt,
Bátorságot, hitet, reményt,
Mert a jól végzett munka
Meghozza majd az eredményt.

Itt is maradsz örökre nálunk.
Követ az ifjak serege.
Légy példaképük, biztatójuk,
Szívük lángoló melege.

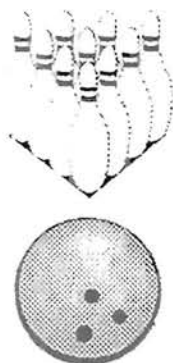
Körülöttes virágok nyílnak,
A Körös vize fodrozód.
Neved izmot és kedvet pezsdít.
Így leszünk mi mind boldogok.

(Endrőd, 2000. május 20.)

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1.a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit. Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja. Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.500.-forintért.

Telefon: 06-20-9520-243.

Corvo bianco

Corvo Bianco Schuh Bt.
Cipőipari Bt.

5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

☎/Fax (66) 386-896

☎(30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múlnak el ők, kik szívünkben élnek;
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Gyula Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

ID. BÁCSI SÁNDORNÉ BÁCSI VILMA, aki a Hámán Kató út 9. sz. alatt élt 91 éves korában hosszas betegség után július 16-án megtért Teremtőjéhez. Gyászolják: fiai és azok családja, a rokonok és az ismerősök.

DOMJÁN FERENC, aki Kulich Gyula út 15. sz. alatt élt július 11-én 44 éves korában hosszas betegség után elköltözött az élők sorából. Gyászolják: édesanyja, testvérei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

ÖZV. FEHÉR MIHÁLYNÉ B. KOVÁCS ESZTER, aki a Fegyvernek u. 34-ban lakott, július 18-án 90 éves korában rövid szenvedés után az Örökkévalóság honába költözött. Gyászolják: leánya és családja, rokonok és ismerősök.

GELLAI IMRÉNÉ KIS EMILIA, aki a Bethlen Gábor ú. 24-ben lakott július 21-én 75 éves korában hosszas betegség után megtért a Mennyek Urához. Gyászolják: gyermekei és családjuk, rokonai és ismerősői.

KERESZTESI JÓZSEF, aki a Hősök útja 71-ben élt június 16-án 80 éves korában hosszas betegség után az örökkévalóság honába költözött. Gyászolják: felesége, rokonai és ismerősői.

KOVÁCS FERENC, aki az Erkel Ferenc utca 8. sz. alatt élt, július 15-én 59 éves korában hosszu betegség után földi pályafutását befejezte. Gyászolják: családja, ismerősei

OROVECZ ELEMÉRNÉ BOTOS TERÉZIA, aki a Fő út 173-179 sz. alatt lakott június 22-én 75 éves korában hosszu, súlyos betegség után az Örökkévalóság honába költözött. Gyászolják: gyermekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

RÁCZ ISTVÁNNÉ JUHOS ERZSÉBET, aki lakott II. Ker. 445. sz. alatt, július 10-én 68 éves korában hosszas betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: férje, gyermekei és azok családjai, rokonai és ismerősei.

SOCÓ LÁSZLÓ, aki: Rác L. u. 16-ban élt, július 7-én 73 éves korában hosszas betegség után véget ért földi pályafutása. Gyászolják: rokonai és ismerősei.

SZATMÁRI GÁBORNÉ SZABÓ VERONAILONA, aki a Mirhóhádi út 4. sz. alatt lakott július 18-án 78 éves korában hosszas betegség után az Örökkévalóságba költözött. Gyászolják: férje, leánya veje és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

ÖZV. SZUJÓ LAJOSNÉ TÍMÁR ETEL, aki Kisréti u. 12-ben élt június 21-én 80 éves korában hosszu szenvedés után ért véget földi pályafutása. Gyászolják: Testvérei és családjuk, a rokonok, az ismerősök, és az Otthon lakói, dolgozói.

UHRIN MIHÁLYÉNÉ PÁLYI MARGIT, aki a Mohácsi u. 11. sz. alatt élt június 24-én 62 éves korában váratlanul elhunyt. Gyászolják: férje, gyermekei és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

WEIDMANN JÓZSEFNÉ GYURIS ILONA, aki a Fő út 141. sz. alatt élt június 28-án 70 éves korában rövid szenvedés után az Örökkévalóság honába költözött. Gyászolják: férje, gyermekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

ZÖLD ISTVÁNNÉ KRUCSÓ RÓZA, aki a Hősök útja 55. sz. alatt élt, július 12-én 73 éves korában hosszu szenvedés után megtért Teremtőjéhez. Gyászolják: leánya, veje, unokái, testvére és családja, a rokonság és az ismerősök.

**Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!**

CIPŐTALPBÉLÉST SZONDÁTÓL

Rózsakegyi u. 11.
Telefon: (66) 284-301

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Telefon: 06 60 485-788
Tel., Fax: 06-66-285-863

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

Városunk zöldség- és gyümölcsstermesztő területei - I. rész

A házi és hobbi kerti zöldség- és gyümölcsstermesztés jelentősége egyre fokozódik. Közismert, hogy a táplálkozás nagyban befolyásolja az ember testi és szellemi fejlődését, nem utolsósorban a munkabírását. A gyümölcs erősíti a szívet, tisztítja vért, elősegíti az emésztést, biztosítja a szervezet részére a szükséges vitaminokat, ásványi sókat. Ellenállóbbá teszi a szervezetet a betegségekkel szemben.

A táplálkozás szükséges alapanyagai: szénhidrátok, fehérjék, zsírok, ásványi sók, vitaminok és a víz. Ezekből az alapanyagok mindegyikére feltétlen szükség van annak érdekében, hogy a fiatal szervezet fejlődhesen, illetve a már fejlődött szervezet kifejthesse életénykedéseit.

A szénhidrátok (liszt, cukorból készült ételek), továbbá a zsírok (vaj, disznózsír) a szervezet energiaszükségletét szolgálják. Tanácsos a disznózsír helyett növényi olajat használni a főzésnél, szendvics készítésére pedig növényi margarint. A fehérje szükségletünket a tej és a hús biztosítja.

A vitaminok és az ásványi sók fontosságának felismerésével a táplálkozásunk új irányzat felé fejlődött. A vitaminok növényi eredetű anyagokban (zöldségfélék, gyümölcs) találhatóak. Ennek tudatában fogyasztásuk fokozatosan megnőtt. Ugyanakkor természetszerű következménye lett a település szélein lévő zártkertekben, nem utolsósorban a Hármas Körös szabályozásakor levágott folyókanyarokban (Holt Körös partjain), a zöldség és gyümölcsstermesztés tovább folytatása. Így alakultak ki a Harsás-, Bónom-, Sóczó-, (stb.) zugokban a „dinnyeföldek” néven ismert kertek. Eleinte csak hagymát, burgonyát, sárgarépát, petrezselymet, marharépát, csemegekukoricát termeltek. A Templomzugban már gyümölcsfákat is ültettek.

A gyomaendrői tanyákon a főépület mellett gyümölcsfákat ültettek. (Szilva, alma, birsalma.) A gazdasági udvar közepén eperfa, vagy diófa biztosította az árnyékot a baromfiféléknek. Az utcákon eperfát sorfaként is telepített az előjáróság. A szegényebb sorsú családok nyáron selyemhernyó nevelésével foglalkoztak. Közismert, hogy a selyemhernyó az eperfa levelét szereti. Ugyanakkor az eperfa termését szívesen fogyasztották a gyerekek (fehér-fekete).

Endrőtől 3 km-re fekvő Öregszőlőn sok szőlőt telepítettek az 1800-as évek közepén. Azonban 1875-től kezdve a kötött talajban elszaporodott gyökértetű (filoxéra) miatt fokozatosan kipusztult.

A második világháború előtt említésre méltó gyümölcsösök voltak a Lóger területén (szarvasi út mellett lévő malomtól nyugatra). Az 1970-es években a dinnyeföldek helyén hobby névre keresztelt kertek létesültek pihenésre alkalmas házikókkal. Ekkor indult meg a nagyobb arányú gyümölcsstermesztés az említett zugokban; Kecskés, Pap, majd Baltás és Bogárzó területen. Érdekes módon ezek mind a Hármas Körös túlsó oldalán terülnek el.

Hunya Alajos

Június 25-től augusztus 5-ig Gyoma belterületén 42 mm csapadék esett. Az elmúlt év hasonló időszakában 62,4 mm csapadék volt.

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETERE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: .66/386-328

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

A forró, száraz nyári hónapokban szükség van az öntözésre, és a fokozottan elszaporodott rovarok irtására.

Vásárolja meg a szükséges felszereléseket!

Ajánlataim:

- Szivattyúk, tömlők, szórófejek
- Fűnyírók, sövényvágók
- Kerti szerszámok, talicskák
- Vegyszerek, növénytápok, műtrágyák
- Fa létrák, kerti bútorok
- BEFŐZŐ ÜVEGEK, ÜVEGTETŐK
- Szúnyoghálók, szúnyogirtók
- VAPOREX C+M a vizes falakra!

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323 * Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva, Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi Mária, Marsiné Giricz Erzsébet, Márton Gábor, Stark László * Felelős kiadó: Vaszkó András * MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN

1586-3689 készült: 66/283-358 Pelyva

Interneten: <http://www.szikszi.hu/isk/gellert/> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu